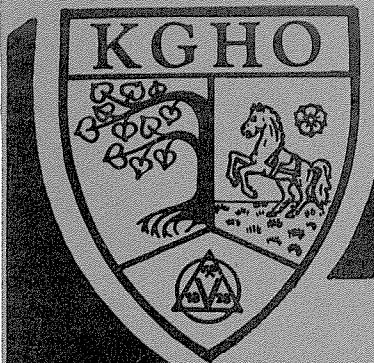
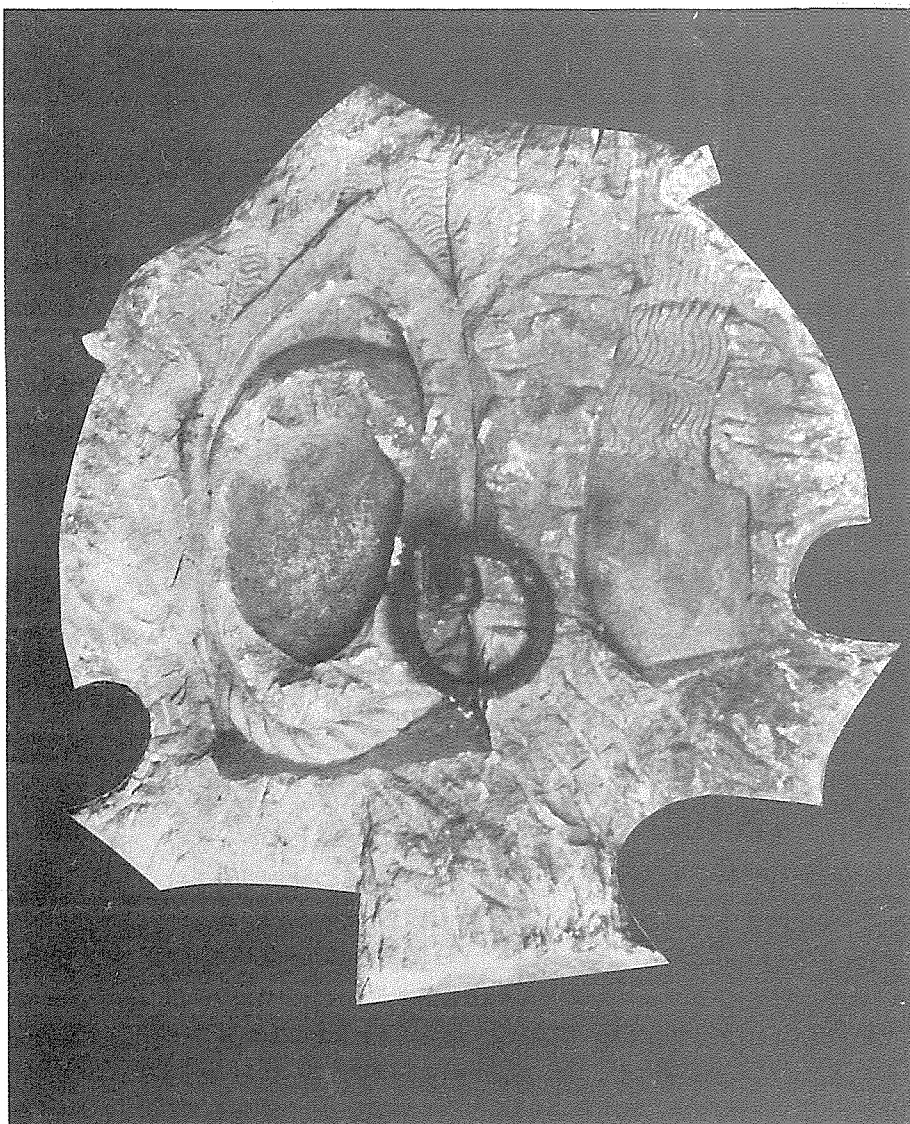

ZPRAVODAJ

Klub genealogů a heraldiků Ostrava Domu kultury ROH VŽSKG

číslo 33

OBSAH

Kazimierz Jasiński: Ze studií nad tzv. nekrologiem česko-slezským	1
Vladimír Kejla: Neznámé pečeti města Moravské Ostravy	3
Jan Skutil: Dílo Milana Rusinského z pohledu genealogického	5
Z heraldikova zápisníku — Miroslav Pavlů: Nález fragmentu druhotně použitého náhrobníku na zámku v Loučce	10
Heraldika na stránkách vlastivědných časopisů — Vlastivědný sborník okresu Nový Jičín	11
Do Vaší knihovny	12
Z činnosti klubu	14
Příloha — Jiří Stibor: Rejstřík osobních jmen ke knize půhonů a nálezů manského soudu olomouckého biskupství v Kroměříži z let 1626—1638	

Adresy autorů:

Prof. dr. Kazimierz Jasiński, Kraszewskiego 22 m. 2, 82—100 Toruń, PLR

Vladimír Kejla, Vrbenského 11, 701 000 Ostrava -

PhDr. Jan Skutil, CSc., Moravské muzeum, odd. literární, Svatopluka Čecha 39, 602 00 Brno — Královo Pole

Miroslav Pavlů, Polní 4574/47, 760 05 Gottwaldov 5

Jiří Stibor, Mítušova 63, 705 00 Ostrava-Hrabůvka

ZPRAVODAJ — vydává Klub genealogů a heraldiků Ostrava DK ROH Vítkovic. Řídí PhDr. Karel Müller s redakční radou. Zodpovědný redaktor Vladimír Markl. Grafická úprava Ivo Vrba. Veškeré články, drobné příspěvky a jinou korespondenci zasílejte laskavě na adresu: KGHO, pošt. schr. 217, 729 17 Ostrava 1. Schváleno k tisku odborem kultury NVO č. o 380724387. Uzávěrka č. 33 byla 31. 1. 1988.

Na titulní straně: Fragment náhrobníku v Loučce (obr. 2 k článku M. Pavlů). Foto autor.

Na zadní straně obálky: Ukázka ilustrací rukopisu M. 739, fol. 9a (k článku K. Jasiňského).

Ze studií nad tzv. nekrologiem česko - slezským

Tak zvané nekrologium česko-slezské se nám zachovalo v rukopise, nacházejícím se v současnosti v Pierpont Morgan Library v New Yorku (sign. M. 739). Tento rukopis skládá se ze tří základních částí, a to z kalendáře, části převážně miniaturové s okolo 150 miniaturami, představujícími na 32 stranách biblické scény Starého a Nového Zákona, a z části liturgické, zahrnující mimo jiné „Cursus sanctae Mariae“. Nekrologické zápisky, tvořící předmět naší studie, jsou zapsané na listech kalendáře.

Na rukopis poprvé upozornil W. Wattenbach, jenž v roce 1863 v 5. ročníku „Zeitschrift des Vereins für Geschichte und Altertum Schlesiens“ publikoval nekrologické zápisy z kalendářní části pod titulem „Böhmisch-Schlesisches Nekrologium“. Teprve v roce 1928 E. Ph. Goldschmidt v práci „The hours of St. Hedwig, duchess of Silesia“ se zabýval důkladně celým rukopisem, který je především dílem iluminátorské tvorby. Dosud nejúplnějším zpracováním rukopisu, nazývaného od publikace práce Goldschmidtovy velmi často „hodinkami sv. Hedviky“, je dílem M. Harrsenové, která věnovala tomuto rukopisu rozsáhlou studii pod názvem „Cursus Sanctae Mariae“ (New York 1937). Polská věda se zabývala především zápisy nekrologickými. Z jejich vydání W. Wattenbachem vycházel mimo jiné Oswald Balzer ve své „Genealogii Piastów“. Dvakrát nám výsledky svého bádání nad rukopisem M. 739 představuje W. Semkowicz, a to v roce 1930 („Kalendarz trzebnicki“, Sprawozdania z czynności a posiedzień PAU, 1930, nr. 7, s. 7–11) a v roce 1951 („Paleografia łacińska“, s. 388–390, kniha vyšla až po smrti autora). Nekrologickými zápisy českého původu se zabýval naposled M. Pawłowski ve studii „Czeskie noty obituarne w Nekrologu trzebnickim“ (Studia Zródloznawcze, t. 25, 1980, s. 97–108). Rukopisem jako dílem malířství se v Polsku nikdo blíže nezabýval, snad s výjimkou W. Semkowicze, jehož výsledky bádání, koncentrující se především na kalendářní část, jsou známy jen ze zprostředkování. Nepochybuji, že historika sensu stricto nejvíce zajímají zápisy nekrologické, jakkoliv jejich interpretace je někdy závislá na důsledném zkoumání celého rukopisu. Výstižná analýza kalendářní části, včetně nekrologických zápisků, může mít pak rozhodující význam pro zjištění místa a času vzniku rukopisu a jeho dalších osudů.

Celkem shodně se přijímá skutečnost, že kalendárium je psáno touž rukou jako zbývající část rukopisu, majícího 179 pergamenových listů (podle soudu M. Harrsenové 182 listů) formátu malého fólia. Všechny tři části kodexu vznikly současně, jakkoliv jeho výzdoba je dílem tří malířů, reprezentujících různé školy. V rukopise jsou patrné silné vlivy bavorské. V literatuře se jeví rozdíly v určení místa vzniku kodexu. Většina autorů usuzuje na vznik na území Bavorska (Bamberg, Kitzingen), naproti tomu podle soudu M. Harrsenové, převzatého také některými badateli, vznikl rukopis v premonstrátském klášteře v Louce u Znojma na Moravě. Kodex pochází z let 1200 (rok kanonizace sv. Kunhuty, vystupující v litanii) – 1228 (kanonizovaný v tomto roce sv. František z Assisi je dopsán v kalendáři pozděj-

ší rukou). S výše uvedenou datací koreluje písmo i miniatury rukopisu. Byl určen pro osobu ženského pohlaví (v textu se nachází několikrát slovo peccatrix) a to, o čem nelze pochybovat, dynastického původu.

Nekrologické zápisy byly provedeny až po vzniku rukopisu (různými, leč nevelmi odlišnými rukami) ve velké většině v první polovině 13. století. W. Semkowicz za nejranější nekrologickou poznámku považuje zápis o smrti Otto Wittelsbacha, knížete bavorského (zemřel roku 1183) u dne 11. července. Nekrologium je vedeno in continuo do roku 1257. Po tomto datu nejsou již vedeny další nekrologické zápisky, mimo jediného, rozhodně pozdějšího, daného v jazyce německém u dne 11. března. Zápisky nejsou typem klasického klášterního nekrologia. Je to nekrologium veskrze soukromé, prováděné majitelkou rukopisu bezprostředně nebo pod jejím dohledem. Nekrologických zápisků je 93, z toho 54 se týká osob dynastických a zbylých 39 osob jiného původu. Mezi dynastickými osobami vystupují Wittelsbachové, hrabata Andechs-Diessen (rodina sv. Hedviky Slezské) a především Přemyslovci a Piastovci, hlavně slezští. 23 osoby dynastického původu zemřely ještě ve 12. století, nejdříve Gertruda, první manželka českého krále Vladislava II., a to již v roce 1150. Jasně z toho vyplývá závěr, že zápisky těchto osob se týkající byly převzaty z jiných nekrologií. Takových zápisků nesoučasněho původu mohlo být více, vezmeme-li na zřetel skutečnost, že kodex M. 739 mohl (i když nemusel) vzniknout krátce před rokem 1228, stanovící termín ad quem jeho vzniku.

V literatuře dochází k značným rozporům pokud se týče místa vedení nekrologu. Vystupují zde tři pohledy:

1. nekrologium bylo vedeno jen v Trzebnici (E. Ph. Goldschmidt, W. Semkowicz, B. Suchoniówna, M. Pawłowski),
2. nekrologium vzniklo jako celek v Čechách (W. Wattenbach, J. Klapper, M. Harrsenová),
3. nekrologické zápisky byly prováděny nejdříve v Trzebnici a následovně v moravském klášteře v Oslavanech (H. Szwejkowska, B. Zientara a jistém smyslu J. Gottschalk).

Podrobný rozbor všech zápisků dokazuje, že nemohly vzniknout jenom na jednom místě, nebo v jedné zemi. Některé nekrologické zápisky, jak české tak i polské, týkající se osob nedynastického původu, nesou příliš lokální charakter, aby mohly vzniknout v pouze jedné zemi. Pro skutečnost, že kodex se musel nacházet po určitou dobu v Čechách, hovoří zvýraznění kultu sv. Václava, patrona Čech. Potvrzuje to nejen výskyt tohoto světce v kalendáři a litanii, na což upozornil V. Semkowicz, ale především dvě miniatury, zobrazující sv. Václava a také zasvěcení mu zvláštní modlitby, čehož se zde dostalo jen několika světcům. Pro výskyt kodexu v Polsku hovoří mimo vzpomenuté již vložení zápisků lokálního charakteru fakt, že chronologicky poslední zápis (mimo zápis u 11. března), se dotýká Přemysla I., knížete velkopolského, vyznamenaného označením gloriosissimus, (zemřel 4. 6. 1257) při současném pomnutí Václava I., krále českého, zemřelého

v roce 1253. Rovněž dopsání v kalendáriu pozdější rukou dvou svátků sv. Stanislava ukazuje na Polsko. Tyto svátky nebyly dopsány v Braniborsku, jak by se mohlo zdát na základě bádání M. Harrsenové, poněvadž kult tohoto svatého nebyl v Braniborsku znám. Dopsání pozdní rukou obou svátků sv. Vojtěcha a Pěti Bratří mučedníků (u 12. listopadu) mohlo být provedeno stejně dobře jak v Čechách, tak i v Polsku. Přijmeme-li závěr, že nekrolog byl veden v obou zemích, vystupuje pak otázka, v které z nich se kodex objevil dříve. Z výše uvedených poznámek o zápisu týkajícím se Přemysla I. vyplývá, že kodex se nacházel nejdříve v Čechách a teprve odtud byl přenesen do Polska. Již M. Harrsenová správně uvedla na základě absence zápisu o úmrtí Václava I., zemřelého v r. 1253, že kodex musel opustit před rokem 1253 Čechy. Mylný naproti tomu je její předpoklad, že se to stalo v důsledku manželství Beatrice, dcery Václava I. s markrabětem braniborským Otou III., uzavřeném v roce 1244. Beatrice měla obdržet kodex jako svatební dar od své tety Anežky, sestry Václava I. Základem tohoto názoru M. Harrsenové bylo ztotožnění Oty vystupujícího v zápise k 11. březnu s Otou III., markrabětem braniborským, manželem Beatrice, královny české. Toto ztotožnění je však, jak chci níže dokázat, celkově nesprávné.

Velmi závažná pro objasnění osudu kodexu je poznámka následujícího znění: „Hir starf min gunc Herre Otte. Sui dit boch hevet na mime dode di scal voren bidden“. Je napsána v jazyce dolnoněmeckém a v překladu zní: „Zde zemřel můj Jungherr (zdůraznil K. J.) Otto. Kdo bude vlastnit tuto knihu po mé smrti, ten se má za něho modlit.“ Termín Jungherr (+ guncherre) lze těžko doslovně přeložit. Ve vztahu k osobám dynastického původu označoval nejčastěji osobu mladou, svobodnou, nemající vlastní úděl, avšak předurčenou již ke spoluvládě. Připomínám zde latinské označení *domicellus* dané patnáctiletému Přemyslu II. v době jeho výpravy do Braniborska v Kronice kapituly poznaňské. Z toho vyplývá, že zápis se nemohl týkat Oty III., zemřelého ve věku 55 let v roce 1267. Datum jeho smrti připadá ne na 11. března, ale na 9. října. Odpověď, a to zcela jistou, na otázku, kdo je Otto „Jungherr“ ze zápisu z 11. března, dávají dva nekrologické zápisy nacházející se v rukopisech, které byly majetkem Rejčky, dcery Přemysla II., knížete velkopolského a následovně krále polského, vdovy po českých kráľích Václavu II. a Rudolfu III. Oba zápisy uvádějí u data 11. března v shodném znění skon Oty, syna markraběte braniborského Albrechta III.: „Obiit Otto marchio filius Alberti de Brandenburg“ (viz. Soupis rukopisů knihovny benediktinů v Rajhradě, zprac. V. Doukoupil, Brno 1966, s. 132 a rovněž J. Květ, Iluminované rukopisy královny Rejčky, Praha 1931, s. 98). Jde zde tedy o Otu, syna markraběte braniborského Albrechta III., zemřelého po 26. 8. 1296 a před 25. 11. 1299, spíše

blíže poslednímu termínu. Zachoval se mimo to dokument vystavený Otou z roku 1295, ve kterém se tituluje „Jungherre van Brandenborch, marcgreuen Albrehtes sone“. Otto byl snoubencem Rejčky. Jejich manželství se neuskutečnilo z důvodů nezletilosti Rejčky a předčasné smrti Otovy (Studia Zródłoznawcze, t. 5, 1960, s. 109 n.). Shodnost zápisů nekrologických z rukopisů Rejčky se zápisem našeho kodexu (u 11. března) dokazuje, že ona byla majitelkou kodexu ve chvíli smrti Oty. Není těžké vysvětlit, jakým způsobem se kodex dostal do jejích rukou. Vše svědčí pro to, že kodex po opuštění Čech se nalézal v Trzebnici (zápisy o Piastovcích slezských a jeptiškách trzebnických). Filiálkou Trzebnice byl klášter cisterciáků v Owińskách, založený Přemyslem I., jehož ženou byla Alžběta, dcera Jindřicha Pobožného, vychovaná v klášteře trzebnickém. Představenými v Trzebnici i Owińskách byly koncem 13. století dcery Přemysla I.: Eufrozie (v Trzebnici) a Anna (v Owińskách). Kodex nejpravděpodobněji, v blíže neurčeném období, přešel z Trzebnice do Owińsek, odkud jej získala Rejčka, když byla vypravěna na braniborský dvůr v 90. letech 13. století. Tehdy se asi zrodila její láska k iluminovaným rukopisům, v čemž proslula v Čechách, velice se přičiňující o rozvoj gotického umění miniatur v této zemi.

Přeložil František Chocholatý

Redakční poznámka:

O uvedeném rukopisu bylo již jednou referováno na stránkách Zpravodaje (1984, č. 18) v článku Jana Kozla „Výzdoba štítů v Louckém kodexu“. Z fotodokumentace k tomuto článku pochází také fotografie na poslední straně obálky.

Aus den Studien des s. g. Böhmisch-schlesischen Nekrologium

So genannte „Sankt-Hedwigis-Stündchen“ — eine Handschrift Sign. M 739, die heute in Pierpont-Morgan-Library in New York aufbewahrt ist — waren schon nicht einmal ein Objekt der ausführlichen Forschung, besonders was die malerische Verzierung anbelangt. Mittels Analyse der nachträglichen Inscripten im s. g. Böhmisch-schlesischen Nekrologium gelang der Autor zur Möglichkeit, die Entstehung der ganzen Handschrift kurz vor das Jahr 1228 zu legen. Die nekrologischen Inscripten entstanden successiv in Böhmen und später in Polen, wovon dieselben durch Königin Elisabeth-Richenza gewonnen wurden.

MK

Neznámé pečeti města Moravské Ostravy

V dosavadních pracích o znaku a pečetích města Moravské Ostravy byly nejčastěji publikovány kresby či fotografie většinou jen tří městských pečeti a pečetidel:

1. nejstarší pečeť města z roku 1426,
2. pečeť z roku 1575, na níž je ve znaku poprvé znázorněna růže nad koněm, a která byla považována za počátek zobrazování koně ve skoku,
3. pečetidlo z roku 1664, které bylo považováno za nejstarší dochovaný typář města Moravské Ostravy.

Občas se rovněž objevovaly zmínky o pečeti z roku 1512 a popisy typářů, uložených v Archivu města Ostravy.

Tentokrát zaměříme svou pozornost především na ty pečeti, které dosud nebyly vůbec známy a popsány, nebo kterým byla věnována jen zanedbatelná pozornost.

Nedávno provedený rozsáhlý výzkum ostravských pečeti přinesl překvapivé množství nových informací a poznatků nejen o městském znaku, ale zvláště o vývoji ostravských pečeti samotných. V období od 1. poloviny 15. století do konce 19. století bylo zatím zjištěno celkem 23 druhů pečeti nebo razítek, používaných kanceláří města Moravské Ostravy nebo jeho úřady, a to více než v 250 exemplářích. K těmto 23 druhům pečeti a razítek je v Archivu města Ostravy dochováno celkem 11 typářů. Městského znaku bylo použito na 17 druhích pečeti.

První období vývoje ostravských pečeti je možno vymezit roky 1426–1512. Z této doby jsou známy 2 typy pečeti; první z let 1426–1446 ve třech exemplářích, druhý z roku 1512 jen v exempláři jediném. (Obr. 1) Všechny tyto pečeti byly zhotoveny z černého vosku. Městský znak, shodný u obou typů, je tvořen vždy doleva krácejícím osedlaným koněm s uzdou a sedlem se třmeny.

Další období je již složitější. Lze jej vymezit 2. polovinou 16. století a počátkem 19. století. V městském znaku se na pečetích objevuje růže, někdy pětilístá, jindy se šesti okvětními lístky. Kůň, až na jedinou výjimku, je vždy krácející a je již natrvalo orientován směrem doprava. V roce 1570 získalo město Moravská Ostrava od olomouckého biskupa Viléma Prusinovského právo pečeti červeným voskem.

Hned první dvě pečeti tohoto období jsou mimořádně zajímavé. Více je známa větší z nich, vyskytující se v letech 1575–1645 v 5 exemplářích. Má průměr 28 milimetrů a v opise slova SIGILL MAIVS CIVITATIS OSTRAVIENSIS. V bohatě rozvité kartuši je osedlaný kůň ve skoku (!) doprava, s třmeny a uzdou. Nad koněm vlevo je šestilístá růže.

V roce 1979 publikoval v knize „Klíč k našim městům“ Karel Liška jako vůbec první kresbu menšího protějšku předešlé pečeti. Tato menší pečeť je oválného tvaru (výška 29 mm, šířka 24 mm) a v opise má text: S. MINS CIVITATIS OSTRAVIENSIS (správně má být MINVS, písmeno V chybí). V bohatě rozvité kartuši je osedlaný doprava krácející (!) osedlaný kůň, s třmeny a uzdou. Nad koněm vlevo je šestilístá růže. Tři známé exempláře této pečeti pocházejí z let 1584–1596. (Obr. 2).

Oba typy pečeti se k sobě hlásí nejen ikonograficky, ale i opísem. Všechny exempláře větší pečeti jsou přivěšeny na pergamenových prouzcích k listinám závažnějšího charakteru, zatímco menší typ byl použit vždy jako pečeť pod papírovým krytem.

Vysvětlení, proč je na větší pečeti kůň znázorněn ve skoku, a na menší jako krácející, je dosti problematické. Buď se tak mohlo stát vinou ledabylosti rytce, nebo pro výraznější rozlišení větší pečeti od menší. Navíc nahromadění tolika změn městského znaku na pečetích (stranová orientace koně, růže, kůň ve skoku, použití oválné pečeti) v tak relativně krátkém časovém údobí, spolu se změnou barvy pečetního vosku, by mohlo svědčit o jisté souvislosti s velkým požárem města Ostravy v roce 1556. Tehdy nemuselo být jisto, zda původní „městská pečeť shořela nebo byla v nastalém zmatku někým nepovolaným odcizena“.

Další zajímavý a dosud neznámý typář vznikl v roce 1620 a je znám pouze ve dvou dosti málo zřetelných exemplářích z let 1643 a 1668. Tato pečeť má průměr 30 mm a v opise text: CIVITATIS OSTRAVIENSIS SIGILIVM . 1620 . Ve španělském štítě, ozdobném po bocích a nad štítem půlkruhovými silnými provazovými linkami, je doprava krácející osedlaný kůň s uzdou a třmeny. Nad koněm uprostřed je růže. Po-

Obr. 1 (foto H. Kunzová)

Obr. 2 (foto V. Bittner)

čet okvětních lístků růže nelze vzhledem k špatné zachovalosti obou exemplářů stanovit. (Obr. 3)

Do období užívání pečeti z roku 1620 spadá vznik dvou typářů, uložených dnes v Archivu města Ostravy. Znamějšší z nich vznikl roku 1664 a byl donedávna označován za nejstarší z dochovaných typářů. V tomtéž archivu je ve sbírce pečetidel uložen pod inv. č. 3 typář, jehož otisk byl zjištěn již v roce 1651. (Obr. 4)

Přibližně v téže době byla také poprvé použita nejmenší ostravská pečeť (sekret) o průměru 15 mm. Ve štítě je na trávníku doprava kráčeující osedlaný kůň, nad ním uprostřed pětিলístá růže přesahující horní okraj štítu. Nad štítem jsou iniciály . M . O . Tento sekret byl poprvé zjištěn v roce 1667, nejčastěji pak byl používán v letech 1778–1803 (53 exemplářů). (Obr. 5). V roce 1805 byl nahrazen novým typářem, který se však lišil od původního jen v drobných detailech.

Vůbec nejdéle byl používán typář, rovněž uložený v Archivu města Ostravy. Na dřívku je datován rokem 1866 a byl použit ještě v roce 1838. (Obr. 6).

Poslední etapa vývoje ostravských městských pečeti je opět charakterizována zároveň i změnou podoby městského znaku. Z koně kráčejíciho se již natrvalo stává kůň ve skoku (ovšem zase s jednou výjimkou). Tuto úpravu městského znaku lze poměrně přesně datovat k roku 1805, kdy přestala být užívána většina starých typářů a byly zavedeny typáře nové.

Jeden z těchto typářů je v opise přímo datován le-
topočtem 1805. V průměru má 30 mm a v opise text: SIGIL . SENATUS . CIVITATIS . MORAVO . OSTRAVIEN-
SIS 1805 . Ve štítě je na trávníku doprava obrácený osedlaný kůň ve skoku. Nad koněm vlevo je pětিলístá růže. Pečeť je doložena zatím 14 exempláři z let 1805 až 1835. (Obr. 7).

Použití pečetního vosku je v Moravské Ostravě prokázáno ještě v roce 1868. (Obr. 8). Je pozoruhodné, že zároveň s tímto pečetidlem bylo používáno téměř stej-

né gumové razítko, které se liší od pečetidla jen nepatrným detailem.

Nejstarším dokladem o zavedení razítka v kanceláři ostravského magistrátu je zatím otisk z roku 1823. Toto kovové razítko je neheraldické a obsahuje pouze text: Magistrat in Mährisch Ostrau. (Obr. 9). V této souvislosti vyvstává otázka, zda nebude na zcela přehodnotit dosud obecně rozšířený názor, že razítka začala být používána teprve po roce 1850.

Pokud se vývoje městského znaku týče a vůbec veřejného povědomí o něm, je zajímavé ještě jedno ostravské gumové razítko. Bylo používáno v letech 1850 až 1867, mj. též ke znehodnocování kolků. Ve štítě je totiž zobrazen doprava kráčeující (!), neosedlaný (!) kůň. Růže nad ním je silně stylizovaná. Je vytvořena z osmi úzkých a různě krátkých trojúhelníkových paprsků. To snad mohlo zavdat podnět autorům prvních zmínek o znaku města Moravské Ostravy, když místo o růži hovořili o „zářící zlaté hvězdě“. (Obr. 10).

Vývoj ostravských pečeti, spolu s tím i vývoj městského znaku, nebyl tedy tak jednoznačný, jak se donedávna uvádělo. Jak naznačují různé stopy, objev dalších neznámých pečeti města Moravské Ostravy by nemusel být vyloučen. Ovšem jistá ohraničenost archivních materiálů zvláště ostravské proveniencí pro starší období tuto lákavou možnost připouští jen velice málo.

Die unbekannten Siegel der Stadt Mährisch-Ostrau

Die überwiegende Aufmerksamkeit über die Entwicklung des Wappens und der Petschaften der Stadt Mährisch-Ostrau wurde in den bisherigen Arbeiten nur den unzähligen bekannten Typen gewidmet. Der Autor verbreitert unsere Erkenntnis um eine gewisse Anzahl von weiteren, in einigen Archiven gefundenen Exemplare.

MK

Obr. 3 (foto V. Bittner)

Obr. 5 (foto H. Kunzová)

Obr. 4 (foto H. Kunzová)

Obr. 6 (foto H. Kunzová)

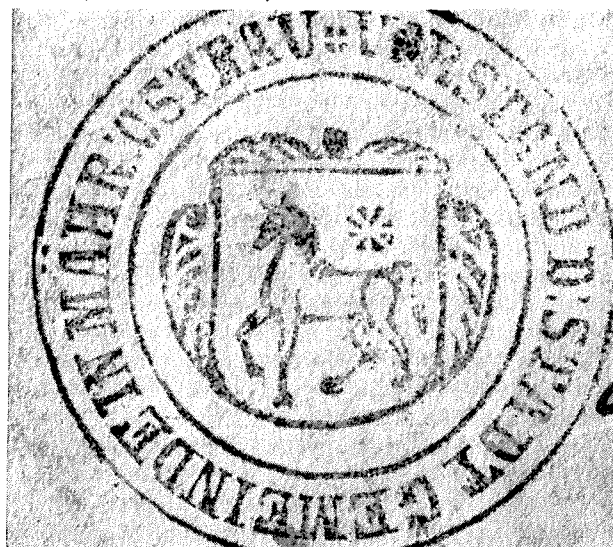
Obr. 7 (foto H. Kunzová)

Obr. 8 (foto H. Kunzová)

Obr. 9 (foto H. Kunzová)

Obr. 10 (foto H. Kunzová)

Jan Skutil

Dílo Milana Rusinského z pohledu genealogického

Posledních padesát let mimo jiných typizuje literární tvorbu na Ostravsku a v celém Severomoravském kraji především jméno Milana Rusinského (nar. 10. 2. 1909 Litovel),¹⁾ nositele vyznamenání Za vynikající práci, beletristy, literárního historika, kulturního pracovníka a žurnalisty. Jeho slovesné dílo je nad jiné vhodné, aby se na něm ukázala umělecká reflexe rovněž problematiky genealogické a regionálně venkovské z Opavska a z Ostravska i ze Slezska vůbec i mimo rámec vlastního literárně kritického rozboru a také využití aktuální problematiky obrazu vývoje regionu v rámci tradičního zamětnání obyvatelstva a jeho zapojení, zejména rodiny jako celku i v několika generacích, do výrobního procesu, neboť jeho dílo vedle Vojtěcha Martínka (1887–1960) a Viléma Závady (1905–1983) patří spolu s Bezručovými Slezskými písněmi k nejvýraznějším slovesným projevům o tomto kraji. Také Rusinského románová tvorba založená na výstižné psychologické analýze, stejně tak jako dílo F. Sokola Tůmy (1855–1925) a M. Tilschové (1873–1957) z tohoto kraje, vešlo již dávno do celonárodního písemnictví a povědomí, a to zejména z hlediska rodových vazeb

jednotlivých hrdinů, jež jsou v něm analyzovány a umělecky zvýrazněny. Také Rusinského studie literárně historické, mající širší dopad než jen úzce regionální, jsou tu koncepčně rovněž se zřením k těmto otázkám pojaty, stejně tak jako jeho tvorba divadelní a rozhlasové tvůrčí i recenzní. Rodinná problematika se rýsuje i v jeho tvorbě překladatelské.

Celé Rusinského dílo spočívá v podstatě na rozvíjení rodové tradice: jeho otec, středoškolský profesor filolog František Rusinský (1881–1923)²⁾, působící zprvu na reálném gymnáziu v Litovli, později (1919–1923) v Moravské Ostravě, byl autorem řady slovníků (česko-italského, česko-španělského, polsko-francouzského, rusko-českého), a dokončil dokonce slovník Štěpánkův, zabýval se o španělskou gramatiku, věnoval se jazykové fonologii a vydal i italsko-české jazykové texty v rámci holešovské edice Brána jazyků. Překládal také nejruznější prózy do mnohých časopisů a novin, především pod pseudonymy Horský a Klapet (přičemž u druhého pseudonymu oživil v neutrální podobě příjmení své matky Klapetkové).

Milan Rusinský dostudoval po otcově předčasné smrti

ostravskou reálku (maturita 1926) a doplňovací zkoušku z latiny složil na reálném gymnáziu v Litovli (1927), načež studoval na pražské filozofické fakultě češtinu a němčinu; v letech 1931–1932 si doplňoval svoji erudici v Münsteru a v letech 1932–1933 v Paříži.

Po návratu domů pracoval od r. 1933 v Čs. rozhlasu, v Radiojournalu stanice Ostrava, kde zprvu zastával funkci hlasatele, později literárního referenta, dramaturga a vedoucího literárního oddělení, konečně i správce celé stanice po J. Tylovi. I. zde měl možnost všimnout si problematiky sociální a rodinné, zřetelů genealogických na podkladě vážných otázek zejména v době hospodářské krize s těmito zřeteli souvisejícími. Za druhé světové války měl na starosti celý ostravský rozhlasový program. Z této instituce pak odešel v r. 1954, když se stal tajemníkem ostravské pobočky Svazu českých spisovatelů. V letech 1960–1969 působil jako hlavní metodik ostravské krajské knihovny a od doby svého penzionování se již plně věnuje literatuře.

Předpoklad k literárnímu regionalismu si Rusinský odnesl z rodiny svého otce, jež pocházela z horního Opavska; téměř všechny prázdniny za svého dětství prožil u své stařenky v Mikolajicích, kde dokonce nějaký čas navštěvoval národní školu, takže mu vesnická problematika byla dokonale známa. Druhým prostředím, jež dokonale znal, byla pak Ostrava, již potom nikdy neopustil od svého příchodu do tohoto města s výjimkou jeho studijního pobytu v Praze a v cizině. Byli-li mladý Rusinský v Praze ovlivněn profesory Jaroslavem Vlčkem (1860–1930), Janem Jakubcem (1862–1936) a Miloslavem Hýskem (1885–1957), na germanistice Otokarem Fischerem (1883–1933), poznal v Münsteru literárního kritika G. Stefanského (nar. 1897), slavistu K. H. Meyera (nar. 1890), Maxe Vasmera (1886–1962) a v Paříži A. Mazona (nar. 1881). K jeho literárním prvotinám patří připravovaná dizertační práce Němečtí Slezané³⁾ publikovaná ještě před dokončením jeho vysokoškolských studií, dále pak rukopis Z dějin novinářství ve Slezsku;⁴⁾ v obou z nich se řeší rovněž složité otázky demografické a rodopisné. Rusinského vysokoškolský učitel M. Hýsek si přál, aby jeho adept připravil studii Literatura v českém tisku slezském, avšak nebyla zveřejněna, i když byla úspěšně dokončena.

Z uvedeného výčtu autorových prvotin je vidět, jak se Rusinský dokonale připravoval i pro svoji beletristickou tvorbu studiem české slovesnosti a kritiky regionální slezské, jak si rozšiřoval jazykové předpoklady v němčině a ve franštině. Jeho prozaický debut *Návrat a jiné prózy* (1932)⁵⁾ představuje soubor tří povídek odehrávajících se na moravském a slezském venkově ku konci první světové války. Vzhledem ke svým kvalitám literárním vzbudil záhy zaslouženou pozornost. Reálné jádro těchto vyprávění s výraznou rodinnou tematikou, s dějem zasazeným do regionu Ostravska a Slezska na analýze zkušeností několika generací v prózách *Země*, *Návrat* a *Stryk Elšer* probíhá až příliš dynamicky ve všech třech prózách, v nichž je využito nejen účinného rodinného milieu, ale také všech jazykových prostředků, aby se jimi dosáhlo plasticity vyprávění při řešení rodinných otázek, zejména sociálních.

Vrcholem Rusinského beletristické tvorby zůstanou jeho tři románové knihy *Hladové dny* (1940),⁶⁾ *Bludička slávy* (1940)⁷⁾ a *Cesta k horám* (1945),⁸⁾ jejichž děj probíhá především na Ostravsku a také částečně mimo oblast tohoto impozantního regionu. V případě prvního románového díla je tomu hlavně v Praze a také v Paříži na základě jeho autopsie ze studií. Také zde osnova

děl tkví v hlubokém poznání prastarých rodových kořenů účinkujících osob.

Z autobiografických dojmů čerpá svoji strukturu báze Rusinského románu *Hladové dny*, jehož hrdinou je chudý chlapec, synek venkovské chalupnice, zpola literát, zpola malíř pocházející z Opavska. Sociální základnu vesnice autor vykreslil velmi kriticky ve všech typických rysech třicátých let 20. století, stejně tak jako pražské a pařížské bohémské prostředí, v němž hlavní hrdina tohoto díla žil, když se výtvarně teoreticky i prakticky vzdělával a hledal impulsy pro svůj vlastní odborný růst. Pavlovův duchovní vývoj je zvýrazněn nejen na prokladech jeho mladistvých literárních časopiseckých konfliktů s přítelem Landou, o němž si zprvu nenapsal příznivou recenzi, ale přesto mu onen poskytl ekonomickou sanaci, když ji nejvíce v Paříži potřeboval, ale také na podkladě citových zážitků s vesničankami Zdenkou a Liduškou, nato pak v Praze s Anetou a Věrkou — Janou Kcsinovou a naposledy v Paříži s madame Paule. Tyto vztahy jsou od prvopočátku, jak autor vypráví, bržděny Pavlovým špatným, ekonomicky slabým společenským původem i postavením, což se reflektuje zejména při jeho nevhodném pracovním zařazení volně žijícího umělce, výtvarníka kopisty za jeho pobytu v Paříži, což ho silně handicapuje. Již J. Urbanec⁹⁾ upozornil, že Rusinského vyprávěčská metoda se vyvíjí nejpodrobněji při analyzování reálného děje do jeho největších detailů. Prvý Rusinského román zachycuje velmi bohatou škálu vyprávěčských dějů, osobně autorem prožitých a vložených do postavy hlavního hrdiny, stejně tak jako i jiných postav žijících na slezském venkově, v Ostravě, v Praze, v Paříži, a to jak při událostech společenských, tak i osobních. Slezská vesnice je tu podána spolu s její přírodní i společenskou složkou právě na základě protikladných materiálových příjmů plynoucích ze zaměstnání jejích obyvatel, tj. především drobných řemeslníků a rolníků žijících tu po několik generací v sociální disproportionality a na podkladě obrazů konkrétních rodin. Dále je pak tu ještě stručně načrtnuto daleko složitější milieu Ostravy, stejně jako pražské prostředí studentů přišedších odtud ve dvacátých a ve třicátých letech, takže se zdá, že nejvíce pozornosti věnoval autor opět otázkám rodinným, nakonec i pařížským i jejich mnohonárodnostním složkám uměleckých tamních salonů i představitelů obchodnických skupin, tyjících z umění, především z výtvarného.

Kromě hlavní postavy Pavla je tu znamenitě vykreslen i jeho starší přítel Arbt, dále jeho druh Landa, stejně tak jako postavy venkovských tetek a strýků, Pavlových příbuzných i vzdálenějších známých, které se mohly stát přímo literárními typy, jak je tomu v případě tety Vylmerky obdobně jako u jeho pražských přítelkyň.

Je-li děj tohoto románu, především jeho první části, zasazen do oblasti Ostravska se zvýrazněním tamní celoroční vrcholové slavnosti — karmáše, svátku celé dědiny provázeného veselou besedou,¹⁰⁾ jako protikladu českého posvícení a moravských hodů, odehrává se druhý, daleko rozsáhlejší Rusinského román, *Bludička slávy* (s podtitulem *Báseň a pravda*, 1940)¹¹⁾ ve Frýdku, v Příboře a v Americe.

Nejde tu o práci těžící jako v případě prvního románu z autorovy současnosti, nýbrž již z devadesátých a z konce osmdesátých let 19. století: symbolizuje rodovou problematiku založenou na obraze dozrávajícího selství a řemeslnického podnikání ve Frýdku v generačních protikladech, na nichž se rovněž ukazuje zprů-

myslňování i tohoto města vedle mohutné industrializace celé oblasti Ostravska, měnící se v obrovské ekonomické centrum, přitahujícího do svého středu pracující ze širokého dalekého kraje. Hlavní postavou tohoto románového díla je Antonín Hüttler, pozdější básník užívající pseudonymu Čeněk Ostravický (1869—1912), který tu vystupuje od svého nejútlejšího dětství, vpravdě od samé kolébky, přičemž jsou právě v tomto díle vykresleny i bohaté zřetěle sociálně ekonomické také v celé jeho rodině, již otřásla nejen smrt matčina, nýbrž po několika letech i otcova, takže nejmladší sirotek Antonín připadl k výchově pro otcovu sestru Annu.

Všechny tři hlavní postavy Rusinského románů, jak Pavel v Hladových dnech, tak Toník v Bludičce slávy i mladý Antonín Klega ve třetím autorově románu Cesta k horám, mají jeden společný základní rys: všichni jsou totiž sirotci nebo alespoň polosirotky, což bylo literárním odrazem i komplikované autorovy rodinné situace v jeho mládí.

Antonín Hüttler, frýdecký synek chudého řemeslníka tesaře, později vyučený kovář a zámečník, na něhož od dětství silně působil otcův tovaryš Floryš, stává se po čase básníkem a literátem — samoukem působícím pod jménem Čeněk Ostravický, který jako slovesný tvůrce patří k plně nevysloveným postavám našeho písemnictví; jeho lidský tragický osud byl ukončen brzkou smrtí. V románě Bludička slávy nejde však — jak by se zprvu zdálo — jen o biografický román o tomto spisovateli, z jehož pozůstalosti Milan Rusinský vydal v r. 1937 básnickový Zpěvy podbeskydské,¹²⁾ nýbrž o ucelenou románovou fresku v jejím širším záběru; je zalidněna výraznými postavami z frýdeckého maloměstského prostředí, stýkáme se s představiteli bohatého měšťanstva v ní a také se známým nakonec upadajícím podnikatelem Tomanem Žárem,¹³⁾ známým již dříve z vynikající básně Petra Bezruče Bernard Žár, stejně tak jako i s velmi zběžně tu načrtnutým osudem dívky, podle něhož byla skoncipována úděsná balada téhož básníka Maryčka Magdčnova.¹⁴⁾ Milan Rusinský přivádí v tomto románě svého čtenáře do politických schůzí na Frýdecku, prochází s ním významnými selskými debatami v kraji, ukazuje na růst osobnosti Čeňka Ostravického i na jeho vnitřní ideovou rozpolcenost a také na závažné otázky rodového citění.

Váha románu Bludička slávy spočívá především v jeho prvé polovině, jež je závažná zejména po stránce konstrukční i sociologickoliterární,¹⁵⁾ je hutná dějově i kompozičně. Představuje vlastně jakýsi pendant Herbenovy kroniky Do třetího a čtvrtého pokolení (1889 až 1982, knižně 1907); časově na ni vlastně v jiném regionu přímo navazuje s daleko výrazněji prokomponovanou ústřední postavou, než jak je tomu v nejrozsáhlejším díle časopiseckého a nakladatelského objevitele Bezručova.

V tomto románě je poprvé v Rusinského díle vykreslena Ostrava konce 19. století, v čemž autor cílevědomě navázal na její obraz podaný v díle Vojtěcha Martínka, zatímco zde plasticky vykreslené zklamání a společenské zneuznání hlavní postavy tohoto díla v soudobé dané společnosti, dokonce slovesně vyjádřené, stalo se základem pro další její prokreslení v době působení Ostravického v Americe. Odchod do této „země zaslíbené“ byl v oné době typický; hlavní představitel děje tohoto románu živil v ní jako ubohý žurnalista tamního českého krajského tisku a analyzoval přitom rodovou problematiku tamních přistěhovalců.

V r. 1945 vyšel třetí Rusinského román, bohužel do-

sud poslední dílo tohoto žánru, Cesta k horám,¹⁶⁾ který je kompozičně nejvypělejší a regionálně nejucelenější autorovou prací v tomto literárním druhu. Hlavní postava díla Antonín Klega, asi patnáctiletý chlapec, prožívá v něm v průběhu jediného roku či snad během patnácti, šestnácti měsíců úžasný rozvoj: v románě je představen v rámci celospolečenských událostí při rozmachu jeho mladistvé osobnosti v několika zvratech v oné době.

Venkovský polosirotek z Horní Desné na Opavsku zatoužil zprvu v době velmi vážné hospodářské krize odejít za každou cenu z rodné vesnice do města, do Ostravy, kde by si chtěl budovat vlastní novou životní existenci. Nechtěl údajně překážet doma a věřil, že získá ve městě lepší ekonomický základ, než jaký by mu poskytl rodný dům. Jeho tužba se splnila, když mu strýc Vilém zajistil domněle místo v Ostravě a přivítal jej ve své domácnosti. Problematika velkoměstského života v plně průmyslovém centru je tu literárně dokumentována chlapcovými potížemi s jeho uplatněním v závodě. Jedině protekcí a známostí velmi vlivné paní, již znal již z domu, získal chlapec místo poslíčka ve vítkovic-kém závodě. Analýza městského života v Ostravě ve třicátých letech stala se nosným pilířem celého románového vyprávění: je tu vylíčena celá Klegova rodina v Horní Desné i v Ostravě, zejména strýc Vilém a teta Lujza, učitelka v ostravské mateřské škole, dále pak rodina vrchního berního rady, zejména pak jeho dcera a služebná, též student Rudí Dostál a Toníkův krajan Štencl.

Krásně je vykreslena postava starého dělníka a Toníkova otcovského přítele Mazura. — Další zvrat v románu dlužno spatřovat v Toníkově návratu domů do hor, což bylo důsledkem jeho osobní krize i propuštění z práce. Touze po domově a po venkovských horách podlehl nejdřív nemocný strýc Vilém, špatně ekonomicky zajištěný ostravský krejčí, a nakonec jeho mladý synovec Toník, když oba zjistili, že život na vsi je přijatelnější a levnější než ve městě. Tento společenský zájem plynoucí bezesporu z rodového silného vesnického povědomí je rovněž i dokumentárním historickým odrazem oné situace, jež byla naznačena v prvním Rusinského románu Hladové dny.

Shrňme-li souborně pohled na tři romány Rusinského vzniklé v rozmezí zhruba pěti až sedmi roků a v letech 1940—1945 vydaných, zjišťujeme v nich zásadní společenské charakteristické rysy: vášnivě věrné vykreslení slezské a ostravské venkovské i městské krajinné oblasti podané v nich chronologicky zhruba od devadesátých let 19. století až do třicátých let našeho věku s jistou cesurou spadající do období počátku první republiky; jde tedy o zobrazení doby, již Rusinský velmi dobře znal, jednak ze své autopsie, jednak z vyprávění očitých svědků i z bohaté historické dokumentace. V tom se představují jeho romány jako společenské umělecké práce zcela ve svém literárním žánrovém druhu plno-právné, vyzrálé a umělecky velmi šťastně napsané i koncipované, jimž se dostalo kladného přijetí již v době jejich prvotní publicity.

K vydaným románovým pracím Rusinského patří i nezveřejněné rukopisy. Je to především rozsáhlejší novela, dílo téměř rovněž románového charakteru, které se původně jmenovalo První tavba. Rukopis této práce byl svěřen ostravskému krajskému nakladatelství, když bylo právě zakládáno ve druhé polovině padesátých let, a kopie Československému státnímu filmu, kde jeho třetí verze scénáře uspěla. Film se původně rovněž na-

zýval jako uvedená novelistická práce; protože však ostravské divadlo uvedlo pod názvem První tawba tématicky zcela jiné dílo Ladislava Bublíka a M. Fialy, které současně hrálo i pražské Národní divadlo, nazval režisér Jiří Weiss Rusinského filmové zpracování Poslední výstřel. Rukopis původní novely je dnes již nezvěstný jak v nakladatelském tak i filmovém prvpipse.

Stejný osud měla i jiná Rusinského práce obdobného žánru nazvaná Kariéra, zadaná Profilu, jež byla již v nakladatelském edičním plánu.

Kratší formu uměleckého projevu než román představuje povídka nebo fejeton. Těmito literárními útvary vlastně Milan Rusinský do naší slovesnosti svou prvou knížkou Návrat a jiné prózy, o níž jsme se již zmínili, vstoupil a tomuto literárnímu žánru zůstal po vydání své třetí románové knihy již zcela věren.

Kniha neobyčejně šťastně sebraných Rusinského fejetonů s úvodem Vojtěcha Martínka vydaná těsně po našem národním osvobození v r. 1945 a nazvaná Země vítá člověka¹⁷⁾ obsahuje celkem dvanáct prací tohoto žánru vyjadřujících autorovo hluboké nadšení nad znovuzískáním někdejšího zněmčeného slezského opavského a nízkého knížectví, které se stalo milým domovem pro mnohé české usedlíky i pro jejich rodiny. Tato drobná publikace symbolizuje oslavu překrásné slezské přírody, radostně probouzející se práce i nového života v této oblasti a v jejích osadách v Jeseníkách, v Javorníku, v Hrabyni, v Hlučíně, v Krnově, na Osoblažsku, v Hradci u Opavy a jinde. Epilog této publikace představuje pak retrospektivní stať autora Spisovatelské návštěvy na Jesenicku po květnu 1945.¹⁸⁾

Do doby nacistické okupace směřuje několik Rusinského povídek vřazených do bibliofilie Návštěvníci¹⁹⁾ vydané Sdružením umělců slezských v Opavě. Z těchto je nejzávažnější próza Stryk Bonaventura,²⁰⁾ v níž autor vytvořil zcela záporný typ člověka zrazujícího každého z jeho přátel i známých v celém dlouhém období třicátých a čtyřicátých let, především však národnost a svoje vlastní někdejší politické přesvědčení, a to opět na základě rodové analýzy.

Kroužek bibliofilů DKP Vítkovice vydal dvě drobné Rusinského prózy pod společným názvem Zimní cesty,²¹⁾ jež jsou již rázu vzpomínkového, jednak na jeho rodné Litovelsko, jednak na Dolní Životice, kdežto ostatní autorovy memoráty vycházely až v poslední době v nejrozličnějších almanaších, např. ve sborníku litovelského gymnázia v r. 1983, v němž je otištěna autorova vzpomínka na průkopníka rozhlasové estetiky Eugena Stoklase²²⁾ nebo jeho jiná próza nazvaná Obloukem času, jež představuje memorát na jeho dalšího litovelského profesora Karla Hnátického,²³⁾ hlásících se do tradic přátel jeho otce.

Tyto práce jsou již přechodem ke druhému a ke třetímu Rusinského oblíbenému žánru, k malým literárněhistorickým a kulturněhistorickým studiím, jimž jsme věnovali pozornost v souvislosti s 28. Bezručovou Opavou v r. 1985, a také k jeho pracím rozhlasovým.

V ostravském rozhlasu Radiojournalu působí Milan Rusinský téměř celé čtvrtstoletí od r. 1933 a pro tuto instituci napsal velmi mnoho rozhlasových her a pořadů. Zde vznikl i Rusinského zvláštní literární žánr, který bychom mohli nejlépe nazvat kulturní medailón, úvar stojící na pomezí krásné prózy a fejetonu, týkající se významných kulturních osobností kraje jako byli Čeněk Paclt, Čeněk Ostravický, Josef Kalus, Jiří Třanovský, Aleš Balcárek aj., nebo kde našla uplatnění i beseda se členy pěveckých souborů nebo kde byla

ceněna i spolupráce s lidovými vyprávěči Ostravského kraje. Po úspěšném stvárnění předních děl našich dramatiků, které Rusinský připravil pro rozhlas, jako byla díla Jiráskova, Svatopluka Čecha a krajová Františka Sokola Tůmy nebo Josefa Karase aj., vytvořil jejich dramaturg a režisér i celovečerní hru Balada o Ondrášovi, jež byla vysílána dokonce několikrát, a to ještě za nacistické okupace a zejména po osvobození v roce 1945.

Ze stovek Rusinského rozhlasových prací by se zcela určitě našel materiál nejméně na dvě tři knihy práz. Jeho rozhlasová hra Dvorní poeta o barokním básníkoví J. Ch. Günterovi s poutavou milostnou zápletkou nebo hra o Čeňku Pacltovi Cesta za milióny by jen při nepatrném přepracování mohly se stát vhodnými jevištními hrami. Text Dvorního poety by podle Rusinského představ mohl posloužit za podklad pro vhodný hezký a zábavný muzikál. Mnoho Rusinského povídek, črt, drobných práz a beletristických literárních medailónů našlo svoje uplatnění jen v rozhlasu v živém vysílání a do dneška se z nich již téměř nic nezachovalo, neboť ostravský rozhlasový archiv zlikvidovali nacisté a materiál uložený ve spisovatelově bytě padl rovněž vniče při bombardování dne 29. 8. 1944.

Byla-li Rusinského tvorba v rozhlasu spojena s plodnou literárně tvůrčí činností na svérázném žánru v rozhlasovém fejetonu, v rozmluvách a ve vyprávění, byla jeho práce v ostravské městské a později i krajské knihovně opět ve spojení se zásluhou prací biograficko-bibliografickou, osvětářskou, literárně popularizační a rovněž fejetonistickou. Na desítky lze počítat Rusinského drobné brožury většinou cyklostilovaných textů obsahující medailóny o různých světových i našich básnících a prozaicích se stručným bibliografickým a genealogickým pohledem do jejich tvůrčí dílny. Byla to pomocná kulturní kalendária²⁴⁾ — bibliografické pohledy a přehledy s medailóny, z nichž velká řada, především o většině autorů ostravského i slezského regionu, si zaslouží, aby literárně nezapadla, vzhledem k tomu, že se v nich nacházejí cenné osobní postřehy a vzpomínky na jeho literární přátele, např. na Františka Horečku, na Viléma Závalu, na A. C. Nora,²⁵⁾ dále o Frani Smějovi, o Ludmile Hořké,²⁶⁾ o Zdeňku Bárovi,²⁷⁾ o Hlučínsku v literatuře,²⁸⁾ o polském básníku Henryku Jasickovi,²⁹⁾ o Jaroslavu Kvapilovi,³⁰⁾ o Josefu Strnadlovi,³¹⁾ o B. Četynovi,³²⁾ o Metoději Jahnovi,³³⁾ Josefu Filgasovi³⁴⁾ aj. i o překladech našich děl do polštiny a naopak.

S popularizací tvorby našich i cizích spisovatelů souvisí i Rusinského rozsáhlá překladatelská umělecká beletristická práce; zaujal jej jak slovesní tvůrci němečtí,³⁵⁾ zejména pak polští³⁶⁾ a lužickosrbští.³⁷⁾

Závěrem lze o Milanu Rusinském říci, že se mu podařilo z regionální tematiky Ostravska a Slezska vybrat vše podstatné a také nadregionální v krásné slovesnosti a uvést jak v beletrii, tak i v literární historii toto vše i v žurnalistice a v rozhlasovém žánru do celonárodní slovesnosti, do kulturního povědomí celého našeho národa, přičemž v díle nikdy nebyla zanedbána závažná složka jednotlivých rodů a jejich hlubokých kořenů tkvících v duchu prostého lidu.

P o z n á m k y :

1) O M. Rusinském srov. Bedřich Slavík, Písemnictví na Litovelsku, In: Ročenka městského muzea v Li-

- tovoli, 1937, 68 s. — Jaroslav Kunc, Slovník soudobých českých spisovatelů 1918—1945, II. díl, Praha 1946, s. 688—689. — Týž, Slovník českých spisovatelů beletristů 1945—1956, Praha 1957, s. 351 až 352. — Štěpán Vlašín, Slovník českých spisovatelů, Praha, Čs. spisovatel 1964, s. 425—426. — Památník k 65. výročí reálného gymnázia v Litovli, 1966. — Zdeněk Bár — Jan Rohel, Milan Rusinský, Jubilejní publikace vydaná Sdružením vědeckých, pedagogických a knihovnických institucí v Ostravě 1979. — Alois Sivek, Milan Rusinský 50 let, Materiály, Metodické oddělení Městské lidové knihovny Ostrava 1959, 22 s. — Milan Rusinský 75 let, Okresní knihovna Petra Bezruče Opava 1984, 12 s. — Jiří Urbanec, Beletristické dílo Milana Rusinského, Časopis Slezského muzea, vědy historické 21, Opava 1972, s. 66—77. — Týž, Jubilejní zamyšlení, Milan Rusinský, Kulturní měsíčník, Ostrava 1984, č. 2, s. 55—57.
- 2) Václav Stratil, Otec a syn, In: Osmdesát let gymnázia Jana Opletala v Litovli 1901—1981, Litovel 1981, s. 104—108.
 - 3) Milan Rusinský, Němečtí Slezané, Literárněhistorické studie, 1933.
 - 4) Týž, Z historie českých novin ve Slezsku, In: Milan Rusinský, Kapitoly ze Slezska, Studie z kulturní minulosti, Moravská Ostrava 1946, s. 30—35. — Studie Literatura v českém tisku slezském byla dokončena v Paříži a poskytnuta tehdejšímu čs. konzulovi Buttlerovi pro časopis Duch novin, ale nebyla bohužel otištěna, neboť časopis zanikl.
 - 5) Milan Rusinský, Návrat a jiné prózy, 1932.
 - 6) Týž, Hladové dni, Iskra, Moravská Ostrava 1940, 304 s.
 - 7) Týž, Bludička slávy, Báseň a pravda, Román, Edice moravských autorů Návrat, Moravská Ostrava 1940, 370 s.
 - 8) Týž, Cesta k horám, Nakladatelství J. Lukasík, Moravská Ostrava — Praha 1945, 404 s.
 - 9) Jiří Urbanec, dílo cit. v pozn. 1, 1984, s. 56.
 - 10) Milan Rusinský, Hladové dni, dílo cit. v pozn. 6, s. 136.
 - 11) Dílo cit. v pozn. 7.
 - 12) Čeněk Ostravický, Zpěvy podbeskydské, K vydání připravil Milan Rusinský, 1937.
 - 13) Petr Bezruč, Slezské písně, 1928, Báseň Bernard Žár.
 - 14) Tamt., báseň Maryčka Magdónova. Milan Rusinský, Bludička slávy — přináší reminiscence na Žára (dílo cit. v pozn. 7), s. 89, 139, 236 aj., na Maryčku Magdónovu na s. 139 aj.
 - 15) Milan Rusinský v díle cit. v pozn. 7, Bludička slávy, s. 290 na Matici opavskou vzpomíná, na J. Vrchlického s. 305, 312, na studentský slezský spolek Odra s. 313 aj.
 - 16) Milan Rusinský, Cesta k horám, Naklad. J. Lukasík, Moravská Ostrava — Praha 1945, s. 404.
 - 17) Milan Rusinský, Země vítá člověka, Ostrava 1948, 64 s. — Zde je též otištěn stejnojmenný úvodní text Vojtěcha Martínka, s. 7—9.
 - 18) Milan Rusinský, Spisovatelské návštěvy na Jesenicku po květnu 1945 — fakta a vzpomínky, Severní Morava 49, Šumperk 1985, s. 17—24.
 - 19) Týž, Návštěvníci, Povídky, Vydalo Sdružení umělců slezských v Opavě jako 2. sv. edice Jiskra, Opava b. d.
 - 20) Stryk Bonaventura, tamt., s. 36 n.
 - 21) Milan Rusinský, Zimní cesty, Vydal Kroužek bibliofilů DKP Vítkovice 1984.
 - 22) Týž, Průkypník rozhlasové techniky, In: Osmdesát let gymnázia..., dílo cit. v pozn. 2, s. 102—103.
 - 23) Tamt.
 - 24) Milan Rusinský, Pomocné kulturní kalendárium pro knihovny Severomoravského kraje na rok 1971, Ostrava 1971. Též pro další roky 1972 an.
 - 25) Týž, Drsný živel, Medailón života a díla Františka Horečky, Knihovna města Ostravy 1974, cykl. 32 s. — Týž, Vilém Závada. Malá portrétní studie a výběrová bibliografie z básnickova díla a o jeho díle, Ostrava 1966². — Týž, A. C. Nor, O jeho slezských románech, Metodické bibliografické texty, Ostrava, Krajská knihovna 1968, 6 s.
 - 26) Milan Rusinský, Zpodobitelka hlučinských osudů, K nedožitému životnímu jubileu Ludmily Hořké, Ostrava 1967, 2 s.
 - 27) Týž, Hledání domova, Medailón a soupis díla Zdeňka Bára k 65. výročí jeho narození, Ostrava, Krajská knihovna 1969, 20 s.
 - 28) Týž, Krajem za Opavicí, Hlučínsko v literatuře, Knihovna města Ostravy 1970, 24 s.
 - 29) Týž, Cestou z ticha, Literární medailón a bibliografie Henryka Jasieczka, K 50. výročí narození polského básníka z Těšínska, Ostrava, Krajská knihovna 1969, 16 s.
 - 30) Týž, Lid se rozhodl, K stému výročí narození básníka Jaroslava Kvapila a k jubileím táborů na Ostré Hůrce, Ostrava, Krajská knihovna 1968, 16 s.
 - 31) Týž, Básník domova a dětství, O díle Josefa Strnadla, Literární medailón, Ostrava, Krajská knihovna 1967, 6 s.
 - 32) Týž, Epik valašských rebelií, Literární medailón a soupis díla B. Četyny, Ostrava, Krajská knihovna 1966.
 - 33) Týž, Metoděj Jahn, K stému výročí narození valašského vyprávěče, Ostrava, Krajská knihovna 1965, 16 s.
 - 34) Týž, Josef Filgas, Literární medailón a bibliografie k 60. narozeninám spisovatele Ostravska, Ostrava, Krajská knihovna 1968, 12 s.
 - 35) Srov. v díle Milan Rusinský 75 let, Opava 1984, cit. zde v pozn. 1, s. 7—9 a 11, kde je bibliografický soupis těchto prací.
 - 36) Tamt., s. 10—11.
 - 37) Tamt., s. 11.

Redakční poznámka:

Milan Rusinský zemřel v Ostravě dne 8. 11. 1987. Je tedy zveřejněný článek současně jeho nekrologem.

Das Werk Milan Rusinský's — genealogisch gesehen

Der Autor analysiert umständlich die literarische Produktion des bekannten Ostrauer Schriftstellers, Kulturträgers und Journalisten. Er beachtet die genealogischen Aspekte seiner Romane und Rundfunks-Relationen.

MK

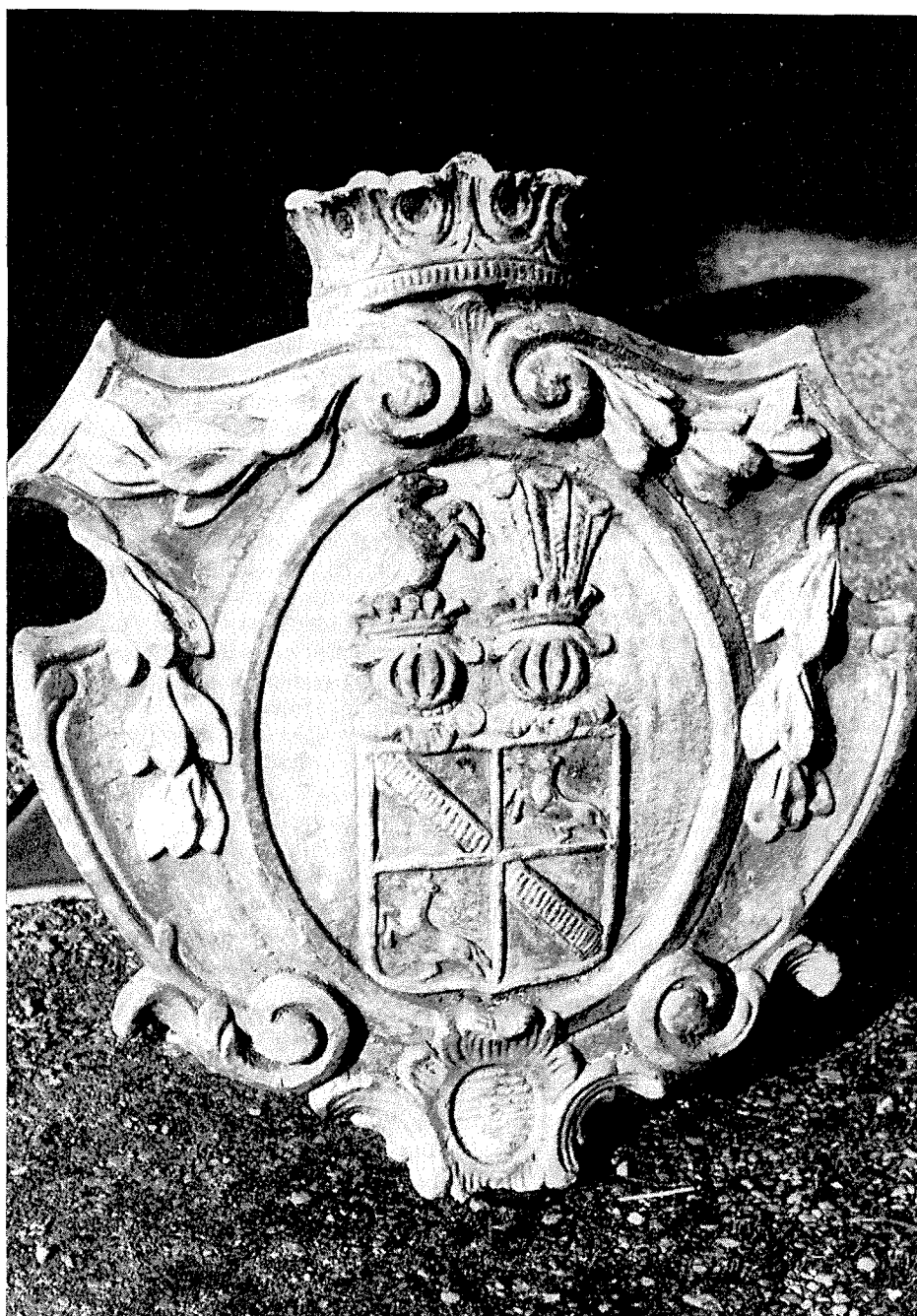
Miroslav Pavlů

Nález fragmentu druhotně použitého náhrobníku na zámku v Loučce

Pod Hostýnskými vrchy, asi třináct kilometrů západně od Valašského Meziříčí, leží malá obec Loučka, do r. 1871 lenní statek olomouckého biskupství a arcibiskupství. Její působivou dominantou je malebný komplex budov někdejšího zámeckého sídla, kostela a fary, obklopený starým anglickým parkem. Stavební vývoj areálu, započatý až v 60. letech 17. století, byl ukončen klasicistními úpravami, provedenými za života držitele léna, rytíře Jana Mohrweisera (1764—1840; na Loučce od r. 1804). Ke stavebním počínům tohoto období nutno přičíst i novostavbu kaple s rodinnou hrobkou, zbudou-

vanou v r. 1826 na jihozápadním okraji obce. Průčelí kaple i zámku nechal majitel označit svými erby.¹⁾

O znaku, umístěném nad vstupním portálem zámecké budovy, informuje už E. Domluvil v r. 1914, jeho existenci potvrzují i autoři druhého svazku Hradů, zámků a tvrzí v Čechách, na Moravě a ve Slezsku.²⁾ Dnes bychom jej na uvedeném místě hledali zbytečně. Kamenná plastika erbu Mohrweiserů o hmotnosti 45,5 kg leží už několik let uschována na půdě zámku. Důvodem k tomuto opatření bylo bezprostřední fyzické ohrožení památky.³⁾

Líc pískovcového bloku (68×60×10–12 cm) je bohatě tvarovanou kartuší s festony, ještě luisézniho pojetí, s mělkým reliéfem rodového erbu v oválném zrcadle.⁴⁾ Na vrchol je posazena rytířská koruna (obr. č. 1). Zajímavější je rubní strana plastiky. Už z prvního pohledu je zřejmé, že jde vlastně o líc hrubě osekáné spodní části renesančního figurálního náhrobníku. Téměř neporušen zůstal jen reliéf otevřené přílby s chocholem, zatímco holenní části obou dolních končetin zemřelé osoby a snad i část legendy byly stesány na minimum (obr. č. 2).

Ze tohoto stavu se můžeme jen pokusit o dataci památky a položit dobu jejího vzniku rámcově do druhé poloviny 16. století. Jméno zvěčnělé osoby nám nejspíš už provždy zůstane utajeno. V této souvislosti nás automaticky napadne otázka, odkud se kámen do Loučky dostal, víme-li, že v 16. století v obci žádný kostel nestál. Dnešní farní kostel Dobrého Pastýře vznikl až rozšířením bývalé zámecké kaple v r. 1778.⁵⁾ Rovněž tak je ale známo, že ve sledovaném období náležela Loučka do kelečské farnosti.

V blízké Kelči, v tehdy česko-bratrském farním kostele sv. Petra a Pavla měli také svůj pohřeb rytíři Chorynští z Ledské, v l. 1527–1624 lenní držitelé Loučky. Ještě v r. 1655 tam bylo možno spatřit náhrobníky Adama a Václava ze druhé poloviny 16. století, Hynka z r. 1566 a jeho syna Adama z r. 1573. V r. 1775 byl starý gotický kostel až na věž zbořen a na jeho místě postaven nový.⁶⁾ Jaký byl osud oněch náhrobníků, nevíme. Přece však nemůžeme vyloučit možnost, že kámen, druhotně použitý v Loučce počátkem 19. století, pochází právě ze starého kelečského kostela.

Poznámky:

- ¹⁾ Srov.: E. Domluvil, Valašskomeziříčský okres (VM), Brno 1914, s. 408, 413, 414; Hradý, zámky a tvrze

v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, Praha 1983, s. 147; Hradý a zámky na Moravě, Praha 1987, s. 122; F. Řezáč, Zámky Severomoravského kraje, Ostrava 1979, s. 26.

²⁾ Domluvil, c. d., s. 413; Hradý, zámky a tvrze, c. d., s. 147.

³⁾ Ke znění památky vandaly nedošlo zásluhou pana F. Sováka z Loučky, který se postaral i o její dnešní uložení. Jmenovanému také vděčím za informace, týkající se jejích rozměrů.

⁴⁾ O heraldických a epigrafických památkách mohrweiserovského období v Loučce bude pojednáno v samostatném článku.

⁵⁾ Domluvil, c. d., s. 408.

⁶⁾ Hradý, zámky a tvrze, c. d., s. 147. Zde uvedeno, že Chorynští drželi manství do r. 1623. Tento údaj je ale nesprávný. F. Hrubý (Moravské korespondence a akta z let 1620–1636, díl 1, Brno 1934, s. 405) píše, že v březnu r. 1624 zabil Poláci rytmistra Ekealského majitele Loučky Jana Chorynského z Ledské.

K náhrobníkům viz.: G. Wolny, Kirchliche Topographie von Mähren, 1/3, Brno 1855, s. 336–342. Prvně jmenovaný Adam Chorynský zemřel v roce 1590 (SOA Opava, prac. Olomouc, fond Lenní dvůr Kroměříž, LK č. 26, fol. 62b).

Fotografie:

1. Erb Mohrweiserů (poč. 19. stol.)
 2. Rub plastiky se stesáním reliéfu spodní části figurálního náhrobníku (Chorynský z Ledské?).
- Foto autor

Karel Müller

Heraldika na stránkách vlastivědných časopisů

VLASTIVĚDNÝ SBORNÍK OKRESU NOVÝ JIČÍN

1967–1985, sv. 1–37

Chovanec, Václav: Oprava a konzervace kamenné desky ve Fulneku.

36, 1985, s. 50–54.

Popis a foto desky z r. 1588 s erby Jana Skrbenského z Hříště a na Fulneku a jeho manželky Margity Okrouhlické z Kněnic.

Indra, Bohumír: Konváři a cínaři v Novém Jičíně v 16. až 19. století.

22, 1978, s. 23–32.

Kresby mistrovských značek, použit i znak Nového Jičína.

Jurok, Jiří: Frenštát od husitské revoluce k českému stavovskému povstání.

28, 1981, s. 20–35.

Foto znaku tkalcovského cechu ve Frenštátě p. R. v privilegii kardinála z Ditrichštejna z r. 1608.

Konečný, Bohuslav: Historie jedné kresby na zdi hukvaldského hradu.

5, 1970, s. 20–24.

Popis a foto kresby z r. 1551 mylně určené jako znak biskupa Jana Dubravia.

Kubáč, Josef: Fulnecké památky.

11, 1973, s. 51–56.

Popis figurálních náhrobníků Jiříka ze Žerotína (+ 1507) a dětí a manželky Baltazara Švejnice z Pilmsdorfu (1556) na farním kostele.

Matějka, František: Sedlnice v 17. století a v první polovině 18. století.

25, 1980, s. 48–62.

Popis a foto figurálních náhrobníků se čtyřkoutními vývody Jana Sedlnického z Choltic (+ 1573) a jeho manželky Johanky z Limberka (+ 1573).

Mlčák, Leoš: Dílo valašskomeziříčských zvonařů Jiřího Solníka a Jiřího Pamfily.

20, 1977, s. 54–58.

- Popis zvonu ve Starém Jičíně z r. 1579 s erby Karla ze Žerotína na Starém Jičíně a Kunovicích a jeho druhé manželky Johanky Černické z Kácova.
- Reich, Jan: Památková rezervace Nového Jičína. 1, 1967, s. 7—10.
- Foto kresby pohledu na město z přelomu 18. a 19. století se znakem města.
- Schwarz, František: Z historie obce Lubojaty 1276 až 1976. 16, 1975, s. 1—18.
- Foto pečeti obce z r. 1723.
- Týž: Příbor v 16. a 17. století. 17, 1976, s. 15—26.
- Foto desky z r. 1616 (mylně uvedeno 1610) s erbem kardinála z Ditrichštejna a znakem Příbora na náměstí města.
- Steinbachová, Věra: K otázce znaků měst a městeček v okrese Nový Jičín. 4, 1970, s. 44—51.
- Popisy vývoje znaků Bílovce, Fulneka, Nového Jičína, Štramberka, Příbora, Frenštátu p. R., Klimkovic, Oder, Starého Jičína, Spálova, Suchdolu n. O., Kopřivnice a Studénky včetně foto pečeti, typářů a dalších vyobrazení znaků.
- Šeřčík, Erich: Jan Jeřábek z Mořkova. Příspěvek k sedmisetleté historii Mořkova. 13, 1973, s. 14—17.
- Foto desky z r. 1587 s erbem Jakuba Jeřábka z Mořkova na kostele v Mořkově.
- Týž: Renesanční epigrafické památky z Fulneku. 31, 1983, s. 26—34.
- Popis, foto i kresby (z pozůstalosti ing. Havlici) figurálních náhrobníků Jiříka ze Žerotína (+ 1507), dětí a manželky Baltazara Švejnice z Pilmsdorfu (1556) na farním kostele a Jana Švejnice z Pilmsdorfu (+ 1552) v kostele v Jerlochovicích.
- Šustek, František: Větrné mlýny v Luboměři a Barnově. (Příspěvek k historii mlýnů a mlynářského cechu na Spálovsku.) 32, 1983, s. 12—27.
- Foto a kresba pečeti mlynářského cechu ve Spálově z r. 1831.
- Turek, Adolf: Tři české listiny týkající se Bílovecku v XV. století. 1, 1967, s. 42—44 (k tomu příl. ve sv. 2, 1968).
- Foto listin s pečeti Jana Krumsína z Lešan na Fulneku a Bílovci z r. 1458 a města Bílovce z téhož roku.

Karel Müller

Do vaší knihovny

Lea Frimlová: Problematika památníků a jejich výskyt na Moravě. Časopis Matice moravské 106, 1987, č. 3—4, s. 247—258.

Hned v úvodu k několika poznámkám k anotovanému článku je třeba zdůraznit, že bohužel název příspěvku je podstatně širší a slibnější než vlastní text. Nepočtený přehled české literatury k tomuto tématu, který již v minulosti podala B. Hertlová, doplňuje autorka o několik prací zaměřených na památníky moravské, resp. slezské a současně upozorňuje na relativně novou zahraniční práci J. U. Fechnera „Stammbücher als kulturhistorische Quellen“, jejíž citaci však zřejmě zná „z druhé ruky“. Podotýkáme, že zmíněná studie je pouze úvodem stejnojmenného sborníku vyšlého jako 11. svazek řady Wolfenbütteler Forschungen v roce 1981, který obsahuje řadu dalších příspěvků převážně zaměřených na evidenci tohoto druhu materiálu v různých zemích (čeští autoři, na rozdíl např. od polských a maďarských, na tomto sborníku neparticipovali). Autorka dále podává charakteristiku památníků (štambuchů) budovanou na základě studia exemplářů uložených ve Státním oblastním archivu v Brně, sporadicky též v Archivu Národního muzea v Praze. Větší část příspěvku je pak věnována popisu památníku Bernarda Diviše Petřvaldského z Petřvaldu z let 1610—1613, jemuž předchází zbytečně mnohomluvný rozklad o životních osudech tohoto moravského šlechtice (v poznámkovém aparátě k této části postrádáme citaci výběrové edice A. Jaška, Rodinný zápisník pánů ze Zástřizl a z Petřvaldu, Časopis Vlasteneckého spolku muzejního v Olomouci 52, 1939, s. 19—23). Jak již bylo výše uvedeno, autorka se v podstatě omezila pouze na památníky uložené v SOA

Brno a vůbec nezmiňuje štambuchy ve fondech jiných moravských institucí, např. SVK Olomouc, nemluvě již o ojedinělé sbírce listů z většího množství památníků přelomu 16. a 17. století, o níž jsme již vícekrát referovali (naposledy v článku Tři evangeličtí studenti z českých zemí v Padově na konci 16. století, K využití památníků raného novověku, Z Kralické tvrze 12, 1985, s. 16—23). V závěru příspěvku postrádáme soupis alespoň „brněnských“ památníků, který nemohou nahradit citace v poznámkovém aparátě. V tomto směru nám L. Frimlová, resp. název jejího článku, zůstává mnohé dlužna.

— km —

Hans Jäger-Sunstenau: August von Doerr und seine genealogische Sammlung. Adler, Zeitschrift für Genealogie und Heraldik 14, 1987, Heft 8, s. 286—288.

Vzpomínkový příspěvek hodnotí a připomíná Augusta von Doerra (1846—1921), jehož životní pouť i práce je úzce spjata s Čechy. Doerrův otec a pak i on vlastili statek Smilkov jižně od Prahy. Hlavně však je znám svými genealogickými pracemi se vztahem k českým zemím, ať již vydanými samostatně, nebo jako součást různých periodik. Na tomto místě je třeba hlavně připomenout práci Der Adel der böhmischen Kronländer, Praha 1900, jež čerpala z opisů nobilitačních listin vypsaných z vídeňských saalbuchů, a posmrtně vydanou část práce Quellenmaterial zur Geschichte des österreichischen Adels I, Wien 1927—1934, II, Heft 1, Wien 1937. Rovněž nedokončen zůstal jeho rodopisný rejstřík k časopisu „Adler“, který připravoval s J. Thunem. Podklady ke svým pramenným pracím hledal většinou

v centrálních vídeňských archívech. Velká část výpisů však zůstala neotištěna a tak jeho rukopisy můžeme nalézt ve Státním ústředním archívu v Praze i v děčínské pobočce Státního oblastního archívu v Litoměřicích.

E. Šefčík

GENEALOGIE — Studia nad wspólnotami krewniaczymi i terytorialnymi w Polsce średniowiecznej na tle porównawczym. Red. J. Hertl, J. Wroniczewski, Toruń, Uniwersytet Mikołaja Kopernika 1987, 247 s.

Sborník materiálů ze sympózia konaného ve dnech 21.—23. září 1983 v Gołubiu-Dobrzyniu obsahuje celkem 13 referátů. Jsou zde studie zabývající se jednotlivými rody: J. Bieniak „Ród Łabędziów“, B. Śliwiński „Ród Lisów“. Problem pochodzenia wojewody krakowskiego, Mikołaja, i biskupa krakowskiego, Pełki“, J. Wroniczewski „Ród Rawiczów w wiekach średnich“. T. Wasilewski se věnuje vývoji rodových jmen (zawołania) v Polsku ve vztahu k názvům topografickým. Podle autora vývoj jmen odvozených od názvů vodstva byl ukončen ve 13. století, zatímco mladší jména odvozená od osad a hradů se vyvíjí během 13. století a tento proces vrcholí na přelomu 13. a 14. století. Mnoho rodů odvozuje pak název rodu od středisek svých držav či rezidencí hlavních větví v období 12. a 13. století. Lze konstatovat, že proces formování rodových jmen z názvů topografických je již rokem 1320 v podstatě ukončen. Rody pražských a nejvyšších českých zemských komorníků 12. a 13. století zkoumá V. Vaníček a všímá si procesu vytváření vztahu mezi šlechtou a panujícími Přemyslovci a sleduje přitom tři základní otázky: 1. z jakých kruhů a za jakých okolností panovník komorníka jmenoval, 2. jak probíhalo formování pozemkové držby nejmocnějších rodů tento úřad zastávajících, 3. postavení „komornických“ rodů ve vztazích mezi panovnickou mocí a zemskou šlechtickou obcí. Marek Cetwiński zaměřil svou pozornost na „Klejnoty Królestwa i rycerstwa polskiego“ a snaží se objasnit původ autora tohoto základního díla polské heraldiky, známého ze 7 kopií. Další tři studie se zabývají ryliřstvem v určitých regionech: M. Derwich „Klasztor Św. Krzyżana w Lysej Górze a rycerstwo sandomierskie“, A. Skowroński „Stan badań nad rycerstwem wschodniopomorskim do 1309 r.“, J. Zrenka „Stan badań nad rycerstwem zachodniopomorskim“. Závěr publikace tvoří diskusní příspěvky vyvolané pěti „rodovými“ referáty a vzpomínka K. Jasińskiego na tragicky zahynulého mladého polského genealoga K. Mosingiewicza. Studie nám podávají velmi dobrý obraz stavu genealogického bádání v Polsku a současně ukazují vysokou úroveň prací věnovaných této problematice. Mnohé z materiálů by se mohly stát vodítkem pro práci našich badatelů.

F. Chocholatý

Sborník projevů na I. sjezdu Mikuleckých 6. 6. 1987 ve Sloupnici. Neprodejný tisk jen pro účastníky sjezdu, 36 s.

Vedle sestavování rodokmenů, psaní rodových kronik apod. dává hluboký zájem o genealogii vlastního rodu často také podnět k pořádání rodových setkání, jak je známo např. o Prusících či Sedláčcích z Nového Mělečkova. Obdobné setkání se podařilo uspořádat také

rodu Mikuleckých, jehož reprezentant Drahomír Mikulecký patří mezi pravidelné referenty na ostravských sjezdech genealogů a heraldiků. Vydaný sborník projevů byl jistě milým překvapením pro všechny účastníky. Vedle uvítacího projevu předsedy MNV ve Sloupnici obsahuje podrobné informace o dějinách této obce, ležící v okrese Ústí nad Orlicí, do níž přišel prapředek rodu Antoš z Mikulče u Svitav v 80. letech 16. století. Dnes patří příjmení Mikulecký v této obci k nejrozšířenějším. O nejstarším zjištěném předku a vzniku jména Mikulecký pojednává ve sborníku Drahomír Mikulecký. Jan Mikulecký v posledním příspěvku stručně informuje o rozšíření rodu mimo Sloupnici. Sborník, rozmnožený ofsetem, je doplněn také fotografiemi významných budov obce, Antošova kšaftu z roku 1604 a několika současných rodových příslušníků. I když připojená tabulka graficky znázorňuje hlavní linii rodu, postrádáme podrobnější rodokmen, který by tvořil vhodnou přílohu tohoto zajímavého sborníku.

— km —

Corpus medallarum catenarum et sceptorum

Pod tímto názvem realizuje Klub sběratelů drobné plastiky při ZK ROH k. p. Kaučuk v Kralupech nad Vltavou v příloze klubových Informací pod názvem Sběratelské rozpravy vydání rozsáhlé práce MUDr. Otto Herbera soupis medailí československých vysokých škol. Prozatím byl vydán soupis medailí Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Brně, Vysoké školy veterinární v Brně, Univerzity Komenského v Bratislavě, Univerzity Pavla Jozefa Šafaříka v Košicích, Vysoké školy veterinánské v Košicích, samostatných pedagogických fakult v Banské Bystrici a Nitře, Pravoslavné bohoslovecké fakulty v Prešově a zrušených VŠ — univerzity v Trnavě a Vysoké školy pedagogické v Bratislavě. V dalším období by měl být dokončen soupis českých univerzit, českých a slovenských technik a ostatních vysokých škol. Vzhledem k tomu, že již existuje soupis insignií olomoucké Palackého univerzity (z pera F. Šantavého a E. Hoška), vydává i Karlova univerzita svým nákladem obdobnou práci dr. Herbera, původně zamýšlený 1. díl soupisu publikovaném ve Sběratelských rozpravách.

— gw —

Nový znak Rychvaldu

Pod tímto názvem uveřejnil v časopisu Těšínsko (1984, č. 2, s. 33) před třemi lety Karel Sedláček krátký článek, ve kterém informoval o dosud neschváleném znaku této obce v okrese Karviná. Na příspěvek jsme reagovali recenzí ve Zpravodaji KGHO (1984, č. 18, s. 42), v níž jsme autorovi vytkli některé nepřesnosti a současně se kriticky vyjádřili k vlastnímu návrhu znaku.

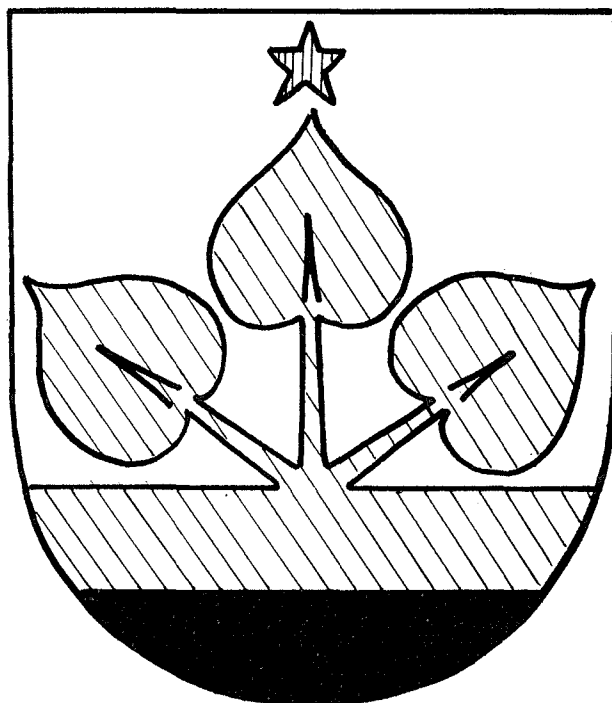
Návrh, jehož autorem byl tajemník MNV Kamil Moliator, vznikl v roce 1984 ještě před tím, než Rychvald získal statut města. Při tvorbě znaku nebylo bráno v úvahu původní znamení obce známé již z pečeti z r. 1723, na které se nachází pes pod košatým stromem. Štít měl být dělený, nahoře ve stříbrném poli tři zelené lipové listy vyjadřující tři části obce — Rychvald, Václav a Podlesí, nad nimi červená hvězda symbolizující socialistickou přítomnost, dole tři pruhy — modrý (místní středověké rybníky), zelený a černý (hornický charakter obce). Návrh byl zaslán 24. 10. 1984

k posouzení Okresnímu archívu v Karviné, který jej dále postoupil komisi pro otázky znaků měst Archívní správy MV ČSR. Na základě usnesení vlády ČSR č. 88 ze dne 10. 4. 1985 se stal Rychvald městem s účinností od 1. 7. 1985. Heraldická komise projednala návrh znaku ve své schůzi už 6. 5., avšak navrhla určité úpravy, jejichž grafického provedení se ujal Stanislav Valášek. Konečné doporučení komise bylo sděleno okresnímu archívu až 7. 11. 1985 a současně bylo zaslána nová, upravená podoba znaku, která pak byla plenárním zasedáním Městského národního výboru v Rychvaldu dne 11. 12. 1985 definitivně přijata.

Rychvald tedy získal svůj nový městský znak — štít dělený, v horní stříbrné části zaujímající 2/3 štítu 3 zelené lipové listy a nad nimi červená pěticípá hvězda, dolní část dělena zeleně a černě.

Podle našeho soudu se jedná o znak celkem heraldicky zdařilý a výtvarně působivý. Výhradu lze mít snad k volbě symbolů, které mohly být nápaditější a lépe charakterizovat svého nositele. Vždyť takto ztvárněný znak by mohl přijmout za svůj např. kterékoliv město na Ostravsku.

Karel Müller

Z činnosti klubu

Zpráva o činnosti Klubu genealogů a heraldiků Ostrava za rok 1987

Dne 28. 1. 1988 proběhla v prostorách Domu kultury Vítkovic hodnotící členská schůze Klubu genealogů a heraldiků Ostrava, na níž přednesl Zprávu o činnosti jeho předseda Vladimír Markl.

Jako každoročně, tak i letos jsme se zde společně sešli, abychom zhodnotili činnost našeho klubu, vzali si poučení z chyb, kterých jsme se dopustili a zároveň si vybrali z kladů naší činnosti to, na čem hodláme příští léta stavět. Již při minulém hodnocení jsem se zmínil o složitosti vývoje našeho klubu a vyslovil domněnku, že rok 1987 bude již jednodušší a že se nám podaří důstojně oslavit 10 let trvání klubu v Ostravě. Velmi podrobně byla činnost klubu již zhodnocena ve zprávě podané vedení Domu kultury Vítkovic, přesto mi dovozte, abych se u některých bodů zastavil.

Přednášková činnost:

V uplynulém roce bylo prosloveno 10 přednášek, z nichž první na téma dějin našeho města zazněla z úst dr. Jiříka, pravoníka Archívu města Ostravy. Další přednášky byly již věnovány Kursu čtení starých písem, kdy po důkladné teoretické přípravě bylo přistoupeno k praktické výuce čtení písma starých listin a textů. Ve funkci lektorů střídavě působili odborníci z různých institucí našeho kraje, přátelé z laické veřejnosti a v nemalé míře je nutno ocenit obrovský přínos přednášejících, kteří se rekrutovali z našeho středu. Pro ty z nás, kteří se zúčastnili těchto přednášek spíše v úloze pozorovatelů, bylo velmi příjemné pozorovat pomalé mizení přehrad mezi posluchači a přednášejícími a hlavně v diskusní části velký zájem o problémy související s přednášenými tématy. Snad mi nebudete mít za zlé,

když zde vyzvednu práci J. Stibora a hlavně M. Kročka, z nichž posledně jmenovaný má lví podíl na úspěšnosti celého kursu.

V první polovině roku jsme přistoupeni k určitému experimentu, kdy jsme zřídili tzv. volné tribuny, které se měly stát místem výměny názorů a měly přispět k utužení vnitroklubového života. I zde bylo potěšitelné sledovat navazování nových vztahů a hlavně chuť nejen přijímat, ale i dávat vědomosti v co největším okruhu zájemců. Tato forma spolupráce se osvědčila a v tomto roce v ní budeme pokračovat. Je velkou škodou, že prozatím nemáme své klubové místnosti, kde by bylo možno pod odborným vedením, bez ohledu na čas, získávat nejen nové vědomosti, ale plně využívat neustále rostoucí klubovou knihovnu.

Publikační činnost:

Ediční plán roku 1987 počítal s vydáním čtyř řadných a jednoho mimořádného čísla Zpravodaje. Hned z počátku roku byl dohnán skluz z r. 1986 a souběžně byly k tisku připravovány Zpravodaje, Sborník příspěvků z III. setkání genealogů a heraldiků zároveň s mimořádným číslem. Na vydávání tiskovin se velmi negativně podepsala změna tiskárny a další okolnosti, jimž jsme si zvykli říkat objektivní a tak první číslo letošního Zpravodaje spatřilo světlo světa teprve v měsíci srpnu a s určitým zpožděním bylo expedováno členům. Přes maximální snahu členů výboru klubu nebylo dosaženo toho, aby všechny tiskoviny byly dohotoveny v tomto roce. Výbor přijal na svých schůzích opatření k tomu, aby skluzy byly co nejmenší a pokud možno vydávání Zpravodaje ročníku 1988 proběhlo s co nejmenšími výkyvy. I když se budou jednotlivá čísla ročníku 1987 od sebe lišit především způsobem tisku, neubere to na zajímavosti jejich obsahu.

Samozřejmě, že naši členové nepublikují pouze na stránkách Zpravodaje. S jejich články se můžeme setkat v oborových tiskovinách Severomoravského kraje. Nejčastěji se setkáváme se jmény Kroček, Müller a Palát; pro krátkost času nebudeme vyjmenovávat periodika, ve kterých jsou jejich příspěvky uveřejněny, bylo by to několik desítek titulů a názvů.

Kulturně osvětová činnost:

Vlastivědná vycházka se po několika změnách v termínu konání uskutečnila až v měsíci září, a to pod patronací Dolu Vítězný únor, k. p. v Ostravě. Netradičně byla rozdělena na dvě části: teoretickou, v níž si naši členové mohli srovnat názory na výstavbu hornického muzea s názory projektantů, muzejníků i provozních techniků. V druhé, praktické části pak byli zúčastnění provedeni po areálu bývalého Dolu E. Urx v Petřkovcích, kde se instalace muzea připravuje. Bylo jim umožněno zhlédnout i několik geologických rarit této lokality, takže tato vycházka, i když se svým zaměřením lišila od podobných akcí v minulých letech, byla poučením pro všechny milovníky historie našeho města.

Již hůře dopadl vlastivědný zájezd, který byl plánován původně do Velkých Losin s cílem navštívit tamější papírnu a zámek. Z technických důvodů byl v poslední chvíli nahrazen tematickým zájezdem po stopách kolonizace severovýchodní Moravy. Větru ani dešti poručit prozatím nejde, a tak se účastníci těsně před odjezdem rozhodli, pod vlivem extrémně špatného počasí, zájezd zrušit.

Práce výboru KGHO:

V loňském roce začal výbor pracovat v následujícím složení:

Předseda — Vladimír Markl

Místopředseda — Jiří Stibor

Jednatel — Lenka Slunéčková

Hospodář — Jiří Palát

Vedoucí redakční rady — PhDr. Karel Müller

Výtvarný redaktor — PhDr. Petr Pavliňák

Expedice — Věra Stachovská

Přednášková činnost — ing. Iva Vrba

Knihovna a archiv — Karel Láska

Kronika — Marek Pletouň

Člen výboru — Miloslav Kroček

Ani zde se práci výboru nevyhnuly komplikace. V měsíci červnu byla uvolněna z funkce jednatele z rodiných důvodů Lenka Slunéčková, její referát převzal ing. Vrba, který do té doby vypomáhal v agendě hospodáře klubu. Jeho povinnosti pak na svá bedra vzal J. Stibor. Výbor se sešel plánovaně na deseti schůzích a třikrát na mimořádných schůzích. Ve své činnosti se řídil upřesněným plánem na jednotlivá čtvrtletí a pololetí. Mimo běžný program, jakým byly otázky vnitřního života klubu, práce na tématech zpracovávaných širším kolektivem, skládání účtů z činnosti jednotlivých referátů, výstavní činnosti a výsledky hospodaření včetně tiskových záležitostí a vedení kroniky, to byly další body, u kterých bych se rád zastavil.

Kolektivní zpracování tématu: „Vícegenerační rodiny ve VŽSKG 1828—1988“.

Skupina členů našeho klubu, která toto téma zpracovává, je řízena přes svého vedoucího J. Palátu výborem klubu, jemuž také vedoucí týmu podává pravidelně měsíčně zprávu o činnosti. Počet pracovníků se s náročností úkolů rozšiřoval a beze zbytku splnil plánovaný objem prací, které, hodnoceno očima odborníků, přepočtené na finanční objem, by činily několik

stovek tisíc Kčs. Právě zde vynikla spolupráce mezi odbornými pracovníky a lidmi jiných profesí.

Spolupráce se zřizovatelem:

Tuto část můžeme rozdělit do tří skupin. V první to bude spolupráce s vedením podnikového muzea VŽSKG, která byla neformální a přinesla oběma stranám prospěch. I zde byly jednotlivými prvky výsledky týmové práce. V druhé skupině to byla spolupráce s vedením Střediska VÍTKOVICE, kde na počátku roku byly vyjasněny hlavně otázky finanční a kdy, hlavně v první polovině roku, byla spolupráce velmi dobrá. V druhé polovině roku požádal výbor klubu o novou schůzku, na které by prezentoval výsledky své práce, schůzka se však i přes dohodnutý termín neuskutečnila. V třetí etapě byla přijata tříčlenná delegace výboru klubu včetně s. vedoucí muzea VŽSKG ředitelem Domu kultury VÍTKOVICE s. Váňou a seznámila ho s výsledky dosaženými v práci na vícegeneračních rodinách a v krátkosti jej informovala o další práci i problémech klubu. Je možno říci, že na těchto setkáních jsou nacházeny nové formy spolupráce mezi zřizovatelem a klubem.

Spolupráce s jinými organizacemi:

Spolupráce s profesionálními pracovišti co do kvantity nepřesáhla rok 1986, ale co do kvality učinila obrovský krok kupředu. Naše práce je velmi příznivě hodnocena, i velmi hezký hodnotící článek, zabývající se naším klubem a jeho činností, zejména pak pořádáním setkání genealogů a heraldiků v Ostravě, byl otištěn ve Slovenské archivistice a zvešel z pera doc. Nováka.

Spolupráci s obdobně zaměřenými organizacemi je možno hodnotit velmi kladně, poněkud menší je s olomouckými kolegy, kteří řešili své vnitroklubové problémy. Proto se také obvyklé koordinační porady nekonaly tak často, nad poslední pak převzali záštitu brněňští kolegové a o jejím výsledku budete informováni podrobněji v samostatném příspěvku. Postupně se také obnovuje spolupráce se slovenskými kolegy.

Díky soukromé iniciativě některých našich členů je známa činnost našeho klubu i v zahraničí.

Členská základna:

I během hodnoceného období pokračovala obměna členské základny. Opět se mezi bývalými členy našli i takoví, kteří ani přes urgence nezaplatili členský příspěvek a nereagovali ani na vyzvání jednatele o sdělení svých postojů. Na jejich místa však přišli noví členové, dokonce v mladším věku a je zde záruka, že budou platnými členy klubu. Tak se podařilo zastavit určitý pokles členské základny, jejíž stav je totožný s rokem předcházejícím.

Propagační činnost:

V propagační činnosti jsme používali zhruba stejné prostředky jako v minulých letech. Zúročila se nám pozornost věnovaná tiskovým záležitostem, stejně jako pečlivý výběr článků do Zpravodaje, včetně vhodně volených témat pro monotematická čísla. Jak jsem se již zmínil, nemalou zásluhu na propagaci naší činnosti mají mimostravští členové a jejich vztahy k jednotlivcům a institucím. I toto se odrazilo v narůstajícím množství žádostí o genealogickou či heraldickou poradu. Ve většině případů byly dotazy zodpovězeny vyčerpávajícím způsobem.

Závěrem mi dovolu, abych poděkoval vedení Domu kultury, Střediska Vítkovice i podnikového muzea VŽSKG za vytvoření podmínek, v nichž jsme mohli realizovat své záměry. Myslím, že naše poděkování zaslouží i všichni ti, kteří nelitovali svého volného času a dokázali ty stovky hodin svého času investovat do činnosti klubu.

bu tak, že ten ve své činnosti nestagnoval, ale naopak, odvedl pořádný kus práce. A tato aktivita mi dovoluje vyslovit domněnku, že v roce 1988 nejen úkoly, které jsme si dali, splníme, ale svou prací smažeme trochu nepříznivý dojem vyvolaný zatím ne příliš úspěšnými výsledky v ediční činnosti. Doufám, že s pomocí vás všech se to novému výboru beze zbytku podaří.

Poté byl zvolen nový výbor KGHO, který bude v roce 1988 pracovat v následujícím složení:

Vladimír Markl — předseda

Jiří Stibor — místopředseda

Ing. Ivo Vrba — jednatel

Jiří Palát — hospodář

PhDr. Karel Müller — vedoucí redakční rady

PhDr. Petr Pavliňák — výtvarný redaktor

Vladimír Kejla — technický redaktor

Věra Stachovská — expedice

Karel Láška — knihovna a archiv

Marek Pietoň — kronika

Miloslav Kroček — člen výboru

Výbor Klubu genealogů a heraldiků přeje svým členům a příznivcům do roku 1988 hodně osobní pohody, pevné zdraví a mnoho badatelských úspěchů v jejich zájmové činnosti.

Zároveň děkuje touto cestou nejen těm, kteří zaslali na adresu klubu svá novoroční blahopřání, ale všem, kteří nabídli pro rok 1988 svou spolupráci.

Koordinační porada ve Slavkově

Po více než roční přestávce sešli se 14. 11. 1987 na další schůzce zástupci Klubu pro českou heraldiku a genealogii, České numismatické společnosti, pobočka Heraldika, obě organizace z Prahy, GH sekce VSMO z Olomouce, KGHO z Ostravy a přátelé z Bratislavy. Pořadatelem a hostitelem byli mimořádně kolegové z brněnského GH klubu. Na zasedání byli pozváni i zástupci organizace z Ústí nad Orlicí, ale mezi sebou se jejich klub rozešel.

Setkání se uskutečnilo v prostorách zámku ve Slavkově u Brna. Před jednáním si účastníci prohlédli historickou expozici i stálou expozici bitvy u Slavkova v prostorách již zmíněného objektu.

V 10.30 hodin začala oficiální část pracovního setkání přivítáním všech účastníků a předáním slova jednotlivým zástupcům zúčastněných organizací. Tuto část zahájili kolegové z KČHG Praha, kdy ústy dr. Honce byla vyložena situace související se změnou zřizovatele, z dalších referátů zaujala stať v proslovu zástupce GH sekce z Olomouce, v níž popsal situaci, která se vytvořila na počátku roku a vedla k radikální změně ve vedení klubu. S tím také souvisí delší odmlka v organizování pracovních porad a toto byla i jedna z příčin, proč

byla vznesena žádost na adresu brněnského klubu o mimořádnou pomoc a přenesení porady mimo Olomouc. Všechny referáty, ať delší, či kratší, hodnotily současný stav v jednotlivých zájmových organizacích, ediční, přednáškovou i zájezdovou činnost s exkurzí do plánované činnosti jednotlivých organizací v blízké budoucnosti.

V diskusi k předneseným referátům byla vyzdvížena neradostná skutečnost v ediční činnosti všech zúčastněných organizací, malý zájem členů podílet se na společných pracích a na vnitroklubové činnosti. Neméně zajímavé byly i příspěvky osvětlující problematiku činnosti na Slovensku, jejichž podmínky jsou velmi specifické a liší se v mnohém od situace v českých zemích. Heraldiky byla s uspokojením přijata zpráva o plánovaném vydání lexikonu slovenských městských znaků (předpokládaný rok vydání 1989), kde však budou zahrnuty pouze sídlištní celky se statutem MěstNV.

Po krátké přestávce pokračovalo jednání odděleně v genealogické a heraldické sekci.

Genealogové opět řešili stěžejní problém — vydání příručky pro rodopisce. KČHG z Prahy má v úmyslu řešit tento nedostatek vydáním Sborníku genealogických přednášek, ovšem doposud není znám přesný termín vydání a na konečné verzi se zřejmě bude muset vykonat určitý kus práce. Přítomnými byl požádán dr. Zelenay a KGH z Ostravy o nové přezkoumání možností spolupráce při vydání nadčasové genealogické příručky. O jednáních bude zpravena genealogická sekce MTR na jarním zasedání v Olomouci. Dalším bodem, který vzbudil velkou diskusi, bylo téma „Genealogie a počítače“. Brněnskému návrhu na využití výpočetní techniky oponoval dr. Zelenay s poukazem na světové dění v počítačové technice a současné možnosti organizací a jednotlivců využívat tuto techniku k rodopisným účelům. Většina přítomných se přiklonila k jeho závěrům, takže i tato otázka byla odsunuta na pozdější dobu. S návrhem provést excerpci tisků vydávaných při příležitosti významných výročí měst, spíše těch kapitol, pojednávajících o rodech žijících ve zmíněném městě, seznámila přítomné dr. Kyjovská. Znovu byla připomenuta otázka dotazníkové akce, jejímž autorem je brněnský GH klub. Brněnští přátelé poukázali na její užitečnost a možný dosah, včetně vytvoření databanky sloužící badatelům k lepší orientaci v otázkách zkoumání jednotlivých rodů. O svých úspěších při pořádání genealogické poradenské služby určené zájemcům o rodopis ve svém příspěvku referoval přítel Rolinc. Se stejným zanícením hovořil i o své práci při zpracování matrik na Valašsku a o výsledcích, které posouvají poznatky genealogických bádání jak profesionálů, tak i zájemců o osudy vlastního rodu, do nových poloh.

Po všeobecné diskusi byla porada přečtením zápisu z jednání genealogů oficiálně ukončena.

Vladimír Markl

Jubilea členů KGHO v I. čtvrtletí 1988

50 let	Ing. Alena Turská	2. 1.
	Stanislav Dluhoš	4. 1.
	Josef Lomič	14. 2.
	Josef Starý	24. 2.
65 let	Miroslav Blažek	4. 3.
75 let	Břetislav Meduna	11. 2.

Blahopřejeme!

Rejstřík osobních jmen ke knize pŕuhonů a nálezů manského soudu olomouckého biskupství v Kroměříži z let 1626 - 1638

Jedním z významných fondů spravovaných Státním oblastním archivem v Opavě je Lenní dvůr Kroměříž, uložený v kroměřížském depozitáři SOA. Jeho součástí je také řada úředních knih z působnosti manského soudu olomouckého biskupství, m. j. též knihy pŕuhonů a nálezů. Z nich jsem pro zpracování vybral knihu pŕuhonů a nálezů z let 1626—1638, tedy z období bezprostředně následujícím po potlačení povstání a obnovení práva. Kniha je vzhledem k tomu, že fond není dosud moderně zpracován a zpřístupněn, prozatímne označována pořadovým číslem 61. Její fotokopie je uložena ve Sbírce fotokopii SOA Opava pod inv. č. II—149.

Kniha má novodobou papírovou vazbu s koženým hřbetem, rozměry 33,5×22 cm. Obsahuje 130 folií, z nichž první je nečíslováno (označujeme jej 01a, 01b). Zápisy končí na fol. 125b. Jazyk knihy je český.

Kniha je rozdělena úvodními formulacemi k jednotlivým termínům zasedání manského soudu, které připadaly každoročně na pondělí po Nanebevstoupení Krista Pána a pondělí po první neděli adventní. Celkových 179 pŕuhonů je rozloženo následovně:

1626 — 1. termín — 25. květen	
10 pŕuhonů, 2 nálezy	fol. 1a—5b
1626 — 2. termín — 30. listopad	
6 pŕuhonů, 1 nález	fol. 7a—10a
1627 — 1. termín — 17. květen	
1 pŕuhon	fol. 11a
1628 — 1. termín — 5. červen	
6 pŕuhonů	fol. 11b—14b
1629 — 1. termín — 28. květen	
34 pŕuhonů, 6 nálezů	fol. 17a—31b
1629 — 2. termín — 3. prosinec	
11 pŕuhonů, 2 nálezy	fol. 33a—37b
1630 — 1. termín — 13. květen	
14 pŕuhonů, 1 nález	fol. 39a—45b
1630 — 2. termín — 2. prosinec	
19 pŕuhonů, 3 nálezy	fol. 47a—63a
1631 — 1. termín — 2. červen	
39 pŕuhonů, 1 nález	fol. 65a—95a
1631 — 2. termín — 1. prosinec	
16 pŕuhonů	fol. 96a—105a
1632 — 1. termín — 24. květen	
9 pŕuhonů	fol. 106a—112a
1632 — 2. termín — 29. listopad	
2 pŕuhony	fol. 113a—114a

Do roku 1635 soud nezasedal, teprve v 2. termínu, 3. prosince 1635 byl opět doplněn a v jeho čele stanul nový hofrychtýř.

1636 — 1. termín — 5. květen	
4 pŕuhony	fol. 116a—119a
1636 — 2. termín — 1. prosinec	
2 pŕuhony 1 nález	fol. 120a—120b
1637 — 1. termín — 25. květen	
2 pŕuhony	fol. 121a—121b
1638 — 1. termín — 17. květen	
4 pŕuhony	fol. 122a—125b

Jedná se tedy celkově o 17 soudních jednání v rozmezí 13 let. Největší frekvenci přitom vykazují léta 1629—1631, z nichž pochází 133 pŕuhonů i většina datovaných nálezů.

Genealoga však především upoutá množství jmen, jimiž prameny tohoto druhu oplývají. Ze svých vlastních zkušeností vím, jak je obtížné vyhledávání v pŕuhonných knihách i v případě, že byl sestaven rejstřík podle křesťanských jmen. Hlavním posláním této práce je seznámit čtenáře s abecedním rejstříkem všech osob, jejichž jména se v textu vyskytují. Nejedná se tedy pouze o pohánějícího a poháněného, ale i o poručníky pŕuhonu, ručitele, rukojmí dlužních úpisů, zemské i manské úředníky apod.

Příslušníci šlechtických rodů jsou seřazeni podle predikátů — tedy z Choltic Sedlnický u písmene CH. Pravopis jmen je upraven podle současné normy. V případě nápadnějších rozdílů mezi nynějším a tehdejším psaním jména je v závorce uvedena i varianta zápisu — např. z Plavu (z Splavu) Dobšic.

V případech, kdy se jméno měšťana vyskytuje ve dvojí různé podobě, je druhá varianta rovněž uvedena v závorce — např. Bolfart (též Volfart).

U každé osoby jsou uvedeny její statky, úřady, které zastávala, případně příbuzenské vztahy a manželka. Osoby označené „zemřelý(á)“, byly v době zápisu pŕuhonu již zesnulé. Případně uvedený letopočet označuje, kdy se poprvé o dotyčném mluví jako o nebožtíkově.

Předpokladem dobré genealogické práce je především znalost pramenů i možností jejich využití. Soudím proto, že ti z badatelů, kteří se zabývají genealogií pobělohorského období na Moravě a ve Slezsku, najdou v této práci leckterou zajímavost či drobnost dosud ne zcela známou. Jim je také tento rejstřík k usnadnění práce věnován.

Adam, písař obroční blanenský — 8b
z Almštejna Allman Tobiaš, na domě v městě Znojme,
písař práva menšího kraje brněnského — 39b, 40b
z Arady Kelečin Volf — 7b

z Bartoděj Bartodějská Apolonie, vd. Jakartovská ze Sudic — 27a
z Biskupic Haugvic Karel na Linhartovech, Rokytnici a Kralicích, cí. rada a podkomoří markr. Mor. — 40a
z Biskupic Haugvicová Bohunka, vd. z Gašina a Rozenberka, sestra Johany Eusebie — 27b
z Biskupic Haugvicová Johana Eusebie, sestra Bohunky — 27b
z Biskupic Haugvicová Marie Magdalena, roz. ze Žerotína, na Ořechovém a Polichně, zemřelá — 24a, 24b, 27b
z Bítova Bítovský Václav — 29b, 30a
z Bittendorfu Moš Hynek na Slavkově, bratr Janův a Jiříkův — 58b, 59a, 59b, 60b, 73b, 74a, 75a, 75b, 76a, 76b, 77a, 77b

- z Bittendorfu Moš Jan na Slavkově, bratr Hynkův a Jiříkův — 58b, 59a, 59b, 60b, 61b, 62a, 62b, 63a, 73b, 74a, 75a, 75b, 76a, 76b, 77a, 77b, 78a, 78b, 79a, 79b
- z Bittendorfu Moš Jiří na Slavkově, bratr Hynkův a Janův — 58b, 59a, 59b, 60b, 73b, 74a, 75a, 75b, 76a, 76b, 77a, 77b
- z Bittendorfu Moš Salomon na Slavkově, zemřelý — 120a
- z Bohuňovic Sak Karel na Biskupicích a Prakšicích, zemřelý 1635 — 17a, 27b, 29a, 33a, 41a, 56a, 99a, 103a
- Bolfart (též Volfart), řeč. Jičínský, Jakub, měšťan hraničnický — 18a, 18b
- z Branlagsu Hus Karel na svob. dvoře ve vsi Loučce — 18a
- z Bugery Kavan Jan na Sukolomi, cíř. rada — 40a
- Černoušek Macek, poddaný prakšický, zběhlý do Kašavy na panství lukovském — 104a
- z Čuder Kalkreiter Fridrich na Nezdenicích — 17a, 27b, 28a, 100a
- z Ditrichštejna František, kníže a kardinál, biskup olomoucký, hrabě král. české kaple, cíř. tajný rada, protektor království a dědičných zemí cířských, gubernátor a administrátor hejtmanství markr. Mor., hejtmán markr. Mor. (jmenován neustále, velmi často též v titulatuře úředníků)
- z Drahotuš Volf — 28b, 43a
- z Eilbergu Eilberger Heřman na domě v městě Znojmě, rytmistr — 40a
- Foresta Josef, zdržuje se na statku a tvrzi Blausku — 11a
- z Gars Garský Václav — 101b, 102b
- z Gašina a Rozenberka Bohunka, roz. Haugvicová z Biskupic — 27b
- z Gašina a Rozenberka Joachim Ludvík, na Ketři, cíř. rada, od roku 1636 hrabě — 58b, 59b, 60b, 61b, 62a, 62b, 73b, 74a, 75a, 75b, 76a, 76b, 77a, 77b, 78a, 79a, 79b, 80a, 120a, 120b
- z Glošku Folkenhon Jiří Adam na Holubicích, Zdislavicích, Lesonicích, Červeném Martinkově, cířský rada, rada knížete a kardinála z Ditrichštejna, král. prokurátor markr. Mor., — 3a, 5a, 8b, 10a, 11b, 12a, 12b, 13a, 13b, 17a, 22b, 23a, 27a, 36b, 37b, 40a, 41b, 42b, 45b, 47a, 47b, 48a, 49a, 49b, 66a, 66b, 74a, 78b, 86b, 87b, 88a, 90a, 91b, 92b, 93a, 94a, 96b, 99b, 100b, 101b, 102b, 105b, 106b, 107a, 107b, 108a, 108b, 109b, 112a, 113b, 120b, 121a
- Grauzym Blažej, měšťan olomoucký — 1a
- z Grodce Grodecký Václav na svob. dvoře Damašku na bisk. panství osoblažském — 67b, 68a, 68b, 83b, 85a, 86a, 87a, 87b, 88b, 89a, 90b, 91a, 92a
- z Grünpichlu a Střechova Hoffmann Volf, sv. pán, na Rabenštejně, dědičný hofmistr kn. štyrského a dědičný maršálek v Rakousích a Štyrsku, strýc Annín — 17a
- z Grünpichlu a Střechova Hoffmannová Anna, vd. ze Žerotína, na Hustopečích a Tlumačově, neteř Volfova — 17a
- z Gunderstorfu Teyvlová Marie Barbora, roz. Preynarová — 37a
- Hancz David, měšťan olomoucký — 3a
- Hanus Jan, úředník blanenský — 8a
- z Hartunkova Estera, 1. m. † Jan Prokop Labecký ze Svěntošovic, 2. m. Jaroslav Opršal z Jetřichovic — 19a, 19b, 20a, 20b, 49b, 50a
- z Heissensteina Jan Zdislav, sv. pán, na Šternberku, Heissenštejně, Greifenhauzu a Rájci, cíř. rada, rada a dědičný maršálek kurfiřta mohučského — 14a, 40a
- z Hedč Jiří, sv. pán, na Rosvaldě (Rudolticích), od 1635 přisedící manského soudu bisk. olomouckého — 115a
- z Hofu Cedlarová Anna na Zlíně, Otrokovicích a Paskově, zemřelá — 41a, 41b, 42a, 42b, 66a
- Holová Salomena, poddaná ze Slavkova — 62b
- z Hradiště Koza Bohuslav, úředník biskupský chrlický 96a
- Hřešková Salomena, poddaná ze Slavkova — 79a
- z Hřístě Skrbenský Václav Slavibor, zemřelý — 82b
- z Hlutiřan Zárubová Marie, vd. z Lipého — 11b, 12b
- Hyrš Karel, měšťan olomoucký — 47a, 47b, 48b, 49a, 70a, 71a
- z Chlumu a Košumberka Slavata Vilém, hrabě, vladař domu hradeckého, cíř. skutečný tajný rada a komorník — 7b
- z Chobřan Bravanský Bernart na Vinařích — 8b, 9a
- z Chobřan Bravanský Bernart Václav na Vinařích zemřelý 1640 — 106a, 106b, 107a, 108a, 108b, 109a, 109b, 110b, 111a
- z Chobyně Šubíř Václav na Svejslavi, cíř. nejvyšší proviantmistr v markr. Mor. — 4a
- z Choltic Sedlnická Alžběta Kateřina na Nelhubli, Frýdku, zemřelá 1635, 1. m. † Jan starší Bruntálský z Vrbna, 2. m. Karel Zdeněk Žampach z Potnštejna — 10a, 21b, 22a, 22b, 23a, 39a, 44a, 44b, 45a, 69a, 70b, 71b, 72b, 113b, 114b
- z Choltic Sedlnická Anna, roz. Podstátská z Prusinovic, zemřelá 1639 — 20b, 21a, 21b, 22a, 22b, 23a, 113a, 114a
- z Choltic Sedlnický Albrecht starší, zemřelý — 24a, 27b
- z Choltic Sedlnický Jan Václav na Slavkově, rada knížete opavského a krnovského, vrchní regent knížecích komorních panství — 120a, 120b
- Isolam Jan Ludvík, cířský nejvyšší, jeden prapor jeho vojáků ležel v Kunvaldě — 45b
- z Jarošina Jan, sv. pán, na Fulštejně a Pol. Kravařích — 121a, 121b
- z Jemničky Vanecká Kateřina, roz. Štirnská ze Štírn na Porubě — 116a, 117a
- z Jemničky Vanecký Jan Kryštof na Dolanově — 40b, 44a, 50b, 51b, 56b, 57a, 59b, 60b, 62a, 68b, 70b, 72b, 85a, 86b, 88b, 90a, 92a
- z Jemničky Vanecký Vilém na Skalici — 12a
- z Jemničky Vanecký Zikmund Václav na Porubě, rada knížete opavského a krnovského, nejvyšší zemský písař kn. opavského — 30b, 117a
- z Jetřichovic Opršal (též Oppršal, Oppršal) Jaroslav na Babicích, písař práva menšího zemského v kraji olomouckém, jeho matka Bohunka Kravařská ze Šlevic, m. Estera z Hartunkova, ovd. Labecká ze Svěntošovic — 19a, 19b, 20a, 20b, 23a, 23b, 24a, 49b, 50a, 51a, 57b, 93a, 93b, 94a, 95a
- z Kamene Rohr Mikuláš, dříve na Litultovicích, Jestkovicích a Nieder Langendorfu, nyní na Bravanticích, m. Barbora Adelsbachová z Nyklendorfu — 116b, 117b
- z Kesejova Palašty (též Palaští) Benedikt na Slavičíně, rada kardinála a kn. z Ditrichštejna, přisedící manského soudu bisk. olomouckého — 01a, 5b, 18b, 27b, 39a, 56b, 96a, 97a, 115a, 117b, 118a, 118b, 119a

- z Ketře a Drslavě Rottemberk Hendrych (též Jindřich) na Štáblovicích, Rouském, jeho nejmenovaný mladší bratří — 28a, 28b, 29a, 33a, 43a, 43b
- z Ketře a Drslavě Rottemberk Jan Samson na Tlustomostech, jeho otec Jiřík — 25a, 28a, 28b, 29a, 30b, 31a, 31b, 43a, 43b
- z Ketře a Drslavě Rottemberk Jiřík na Tlustomostech a Štáblovicích, otec Jana Samsona, opatrovník Hendrycha a jeho bratří — 28b, 72a, 73a
- z Ketře a Drslavě Rottemberková Lidmila, roz. Štírná ze Štírn, roku 1636 vdova — 30b, 31a, 31b, 116a, 117a
- z Klausenburka Jordan Frant. Volf na Bílovicích, bratr Jana Jakuba, syn Karlův — 56a, 57a
- z Klausenburka Jordan Jan Jakub, bratr Frant. Volfa, syn Karlův — 56a, 56b
- z Klausenburka Jordan Karel na Bílovicích, písař práva menšího olomouckého a práva manského biskupství olomouckého, zemřelý 1631, bratr Ludvíka, otec Frant. Volfa a Jana Jakuba — 01a, 33b, 34a, 56b
- z Klausenburka Jordan Ludvík, hejtman na Kroměříži, zemřelý, bratr Karlův — 34a
- z Kobylky Kobylková Johanka, zemřelá 1614, m. † Jan Mošovský z Moravičína na Životicích, rodiče Davida Šebestiána, Feliciána, Barbory, Mandy a Štastné — 25b, 26b, 53a, 54a, 55a
- Koleska Pavel, poddaný ze Slavkova — 62a
- Kolesková Anna, poddaná ze Slavkova — 62a
- z Kolovrat Hendrych — 7b
- z Koněpas Krčmová Anna, zemřelá, m. Jan Jaroslav Žeranovský ze Sezemic — 100a
- z Kopenic Otislav Mikuláš na Kelči, hejtman na Kroměříži a Chropyni — 125a
- z Kopřic Kopřic Petr na dvoře ve vsi Martinicích — 103a, 103b
- z Kornic Hynal Václav na svob. domě v městě Kojetíně, rada kardinála a knížete z Ditrichštejna — 14a, 14b, 23a, 23b, 24a, 25b, 26a, 27a, 27b, 29a, 29b, 30a, 33a, 34a, 34b, 36a, 36b, 37b, 39a, 41b, 42b, 43b, 53b, 57b, 58a, 69a, 73b, 74a, 78a, 78b, 81a, 82b, 93a, 94a, 100a, 100b, 101b, 102b, 121a
- z Kotulína Kotulínský Jiří Jetřich na svob. dvořích v Oldřišově, dříve nejvyšší písař zemský kn. opavského — 43a, 68a, 84b
- Krejčí, řeč. Kavka, Jan, měšťan hranický — 27a
- Kroker Jan, zahradník ze Slavkova — 61b
- z Kříšovic Vinarský Alexandr, bratr Bernarta a † Kryštofa — 24a, 25a
- z Kříšovic Vinarský Bernart, bratr Alexandra a † Kryštofa — 24a, 25a
- z Kříšovic Vinarský Kryštof, zemřelý, m. † Markyta Pechačová z Medlic na svob. dvoře v Plumlově — 24b
- z Lambinova Čambor (též Čamer) Frydrych na Oldřišově a Služovicích, zemřelý před 1631 — 43a, 104b
- z Laziska Orlík Jan Kryštof na Hukovicích a Sedlnici, Litultovicích a Věžkách, komorník a rada kardinála a knížete z Ditrichštejna, přisedící manského soudu bisk. olomouckého — 01a, 10a, 18a, 19a, 19b, 23b, 25b, 33a, 33b, 39a, 44a, 44b, 45a, 87b, 115a
- z Laziska Orlík Ondřej (Andryáš), sv. pán, na Zábřeze nad Odrou, kanovník a kustod hlavního kostela olomouckého, protonotář apoštolské stolice, probošt kláštera Všech svatých na předhradí olomouckém, přisedící manského soudu bisk. olomouckého — 01a, 122a, 122b, 123a, 123b, 125a
- z Ledenic Ledenický Ondřej na Bílovicích, zemřelý 1635 — 24a, 24b, 27b, 28a, 56a
- z Ledské Chorynský Absolon, starší bratr Karla Václava, syn Ctiborův — 80a, 81b, 82a, 83a
- z Ledské Chorynský Ctibor na Choryni a Kateřnicích, otec Absolona a Karla Václava — 24a, 81a, 82b
- z Ledské Chorynský Karel Václav, mladší bratr Absolonův, syn Ctiborův — 80a, 82a
- Leporides Valentin, kněz, farář ve Staré Vsi a Petřvaldě — 65a
- Letovíczer Tobiáš, měšťan olomoucký, zemřelý, m. Dorota N., odkázala 500 zl. mor. městským sirotkům — 34b
- ze Lhoty Laryš Kryštof na dvoře ve vsi Žádovicích — 100a, 100b, 102a, 102b, 103a
- ze Lhoty Laryš Zachariáš na Biskupicích — 66a, 66b
- z Lideřova Oderský Jiřík starší na dvoře Stikovci ve vsi Skotnici — 21b, 22a, 22b, 23a, 113a, 113b, 114a
- z Lideřova Oderský Vilém Alexandr — 43a
- z Lidkovic Šmerhovský Jetřich starší na dvoře při městě Hranicích — 23b
- z Lidkovic Šmerhovský Štastný na Uhřicích — 118b
- z Lichtenštejna Karel, kníže — 29a
- z Lichtenštejna Maximilián, kníže, současný držitel statku Nechvalína — 117b
- z Lichtenštejna-Castelkornu Kryštof Pavel, hrabě, na Šeně, Cenklpurku, Ringlštejně a hradě Pernštejně, dědičný zemský hofmistr v Elzasích, rada a komorník císaře a arciknížete Leopolda Rakouského — 12a, 14a
- z Lipého Marie, roz. Zárubová z Hustiřan — 11b, 12b
- z Lobkovic Ladislav, dřívější zemský hejtman markr. Mor., zemřelý — 40a
- z Lobkovic Zdeněk Vojtěch (Adalbert), kn., vladař domu lobkovského, rytíř Zlatého rouna, cís. tajný rada, komorník, nejvyšší kancléř král. Českého — 7a
- z Luň Blaha (Blacha) Jan Jiří na Makové, zemský hejtman bytomského panství — 43a
- z Magnis František, sv. pán, od roku 1635 hrabě, rytíř na Blansku, Moštěnicí, cís. dvorský válečný rada, komorník, nařízený nejvyšší, r. 1635 podkomoří markr. Mor., přisedící manského soudu bisk. olomouckého — 01a, 5b, 18b, 33a, 33b, 114b
- z Matyášovic Matyášovský Jan na Deštném, přisedící manského soudu bisk. olomouckého — 01a, 13b, 14b
- z Maxen Max Václav, syn † Zikmunda Jáchyma, zdržuje se u Bohuslava Kozy z Hradiště na biskupském panství v Chřelicích — 96a, 96b, 97a
- z Maxen Max Zikmund Jáchym, zemřelý, otec Václavův — 96a, 97a
- z Medlic Pechačová Markyta, zemřelá, m. † Kryštof Vinarský z Kříšova, na svob. dvoře v Plumlově — 24b
- z Moravičína Mošovská Barbora, zemřelá, sestra Davida Šebestiána, Feliciána, Mandy a Štastné, dcera † Jana a † Johanky Kobylkové — 26a, 54b
- z Moravičína Mošovská Manda, zemřelá, sestra Barbory, Davida Šebestiána, Feliciána a Štastné, dcera † Jana a † Johanky Kobylkové — 26a, 54b
- z Moravičína Mošovská Štastná, sestra Barbory, Davida Šebestiána, Feliciána a Mandy, dcera † Jana a Johanky Kobylkové, žádá vyplacení věna ze statku Životic a navrácení pozůstalosti po matce, m. Jan Kryštof Tvardava z Tvardavy, na svob. dvoře na předměstí opavském — 25a, 25b, 26a, 26b, 53a, 53b, 54a, 54b
- z Moravičína Mošovský David Šebestián na Životicích,

- Štěpánkovicích, rada kardinála a knížete z Ditrichštejna, rada knížete opavského a krnovského, přisedící manského soudu bisk. olomouckého, zemřelý 1639, bratr Barbory, Feliciána, Mandy a Štastné, syn + Jana a + Johanky Kobylkové — 01a, 18a, 21b, 22a, 22b, 23a, 25a, 25b, 26a, 26b, 33a, 43a, 53a, 53b, 54a, 55a, 87b, 104b, 105a, 113a, 113b, 114a, 115a, 116a, 116b, 117a
- z Moravičína Mošovský Felicián, bratr Barbory, Davida Šebestiána, Mandy a Štastné, syn + Jana a + Johanky Kobylkové — 26a
- z Moravičína Mošovský Jan na Životicích, zemřelý, m. + Johanka Kobylková z Kobylího, rodiče Barbory, Davida Šebestiána, Feliciána, Mandy a Štastné — 26a, 54b
- ze Mstěnic Mladějovský Plesnivec Daniel na dvoře v Domaníně, zemřelý 1635 — 18a, 18b, 19a, 21a, 21b, 22b, 24b, 27b, 28b
- z Muzmanu Muzman Jan Frydrych, zemřelý — 84b
- z Načeslavic Frokštejn Frydrych — 121a, 121b
- z Načeslavic Laryš Jindřich na svobodném dvoře při městě Hranicích (zřejmě manžel Anny) — 23b
- z Načeslavic Laryšová Anna, roz. Štirnská ze Štirn na svobodném dvoře při městě Hranicích (zřejmě manželka Jindřichova) — 116a, 117a
- (z Nagylucze) Doczy Melichar — 108b, 109a, 109b
- z Náchoda a Lichtenburka Jiří, hrabě, rytíř na Tulešicích, Bystřici, Miroslavi, Dalešicích, Hrotovicích, Myslibořicích a Lysicích, císařský válečný rada, komorník a nařízený nejvyšší, nejvyšší zemský sudí a místodržící markr. Mor. — 7a, 8a, 11a, 36b, 37a
- z Nedělků Nedělkovská Kateřina, roz. Šarovcová ze Šarova, na domě v městě Hradišti — 66a, 66b, 99a
- z Nedělků Nedělkovský Jakub na domě v městě Hradišti — 66a
- z Němčího Ullerstorfer Kryštof — 29b, 30a
- z Němčího Ullerstorfer Vilém — 29b, 30a
- z Němčího Ullerstorferová Johanka, zemřelá 1629, m. Jan Jetřich Petřvaldský z Petřvaldu, na svob. manském dvoře ve vsi Čechovicích — 8b, 29b, 30a
- z Nopšic Varkoč Martin — 81a, 82b, 123a, 123b
- Novák Jan, poddaný ze Slavkova — 80a
- z Nyklsdorfu Adelsbachová Barbora, m. Mikuláš Rohr z Kamene — 116b, 117b
- z Olešničky (Volešničky) Gedeon Jan Vilém, bratr Jetřicha a Václava, syn Kryzeldy Wildenštejnerové z Pol. Nejdorfu — 67b, 68a, 68b
- z Olešničky Gedeon Jetřich, bratr Jana Viléma a Václava, syn Kryzeldy Wildenštejnerové z Pol. Nejdorfu — 67b, 68a, 68b
- z Olešničky Gedeon Václav, bratr Jana Viléma a Jetřicha, syn Kryzeldy Wildenštejnerové z Pol. Nejdorfu — 67b, 68a, 68b
- z Olešničky Kotvrdovská Alžběta, matka Miloty ze Zástřízl — 41b, 42a, 42b
- Omasta Jan, měšťan v Meziříčí pod Rožnovem — 72a, 72b
- z Opolí Kučovský Gabriel na svob. dvoře na předměstí strážnickém — 56a
- (z Ottenburku) Macák Jiřík, zemřelý — 91a
- z Oujezdce Odkolek Jan nejstarší — 50b, 51b
- z Oujezdce Odkolek Jan starší — 12a
- Papala Urban, poddaný ze Slavkova — 63a, 79b
- Paravicini Hortensius na Žádovicích — 100a, 102b
- z Pavlovic Pavlovský Bohuslav na Heralticích — 3a
- z Pavlovic Pavlovský Jan na Henerštorfu, též Hendrštorfě a Johanstaň (Jindřichov a Janov), rada kardinála a knížete z Ditrichštejna, přisedící manského soudu bisk. olomouckého, zemřelý 1630 — 01a, 3a, 3b, 20b, 21a, 21b, 22a, 22b, 34b, 35a, 43a
- z Pavlovic Pavlovský Stanislav na Žádlovicích, zemřelý — 1a, 20b, 21a
- Pechynková Eva ze Slavkova, ve službě u Jana Moše z Bittendorfu — 79a
- z Petrovic Rejbnic Kašpar na Litultovicích — 1a, 28b, 43a
- z Petřvaldu Petřvaldský Jan Jetřich v domě v městě Kroměříži, m. + Johanka Ullerstorferová z Němčího na svob. manském dvoře ve vsi Čechovicích — 8b, 9a, 29a, 29b, 30a, 35a, 35b, 36a, 36b, 117a
- z Pěrkova Syrakovský Otibor na tzv. novém dvoře ve Staré Vsi (nad Ondřejnicí), který vznikl spojením tří poddanských gruntů, zemřelý 1641, m. Anna Bruntálská z Vrbna — 17b, 18a, 18b, 19a, 19b, 20a, 20b, 69a, 69b, 70a, 70b, 71a, 71b, 72a, 72b, 82a, 83a
- z Pěrkova Syrakovský Hynek na Paskově, zemřelý — 82a, 122b, 124b
- z Pěrkova Syrakovský Jan na Zábřehu nad Odrou, zemřelý — 82a
- z Pilhu Pillarová Kateřina, vd. Štirnská ze Štirn, matka sourozenců Štirnských — 116b
- z Plavu (psáno z Splavu) Dobšic Bernart na Vrbce, zemřelý asi 1630 — 43a, 104b
- z Plavu Dobšic Jindřich na Strážovicích — 92b, 101a, 101b, 102a
- z Plavu Dobšic Karel na dvoře při městě Hranicích — 23b
- z Počenic Želecký Bernart na Všebovicích — 27a
- z Polanky Bošovský Jetřich, zemřelý, vlastní strýc Petřův — 2a
- z Polanky Bošovský Petr, synovec Jetřichův — 2a, 3a, 7b, 9b, 11a
- z Polského Nejdorfu Wildenštejner Franc, bratr Kryzeldin — 68a
- z Polského Nejdorfu Wildenštejnerová Kryzelda, sestra France, matka bratří Gedeonů z Olešničky — 68a
- z Potnštejna Žampach (též Šampach) Karel Zdeněk na Nelhubli (Nová Horka), rada kardinála a knížete z Ditrichštejna, přisedící manského soudu bisk. olomouckého, m. Alžběta Kateřina Sedlnická z Choltic, vdova po Janu st. Bruntálském z Vrbna — 01a, 5a, 17b, 18a, 18b, 19a, 22b, 33a, 33b, 39a, 39b, 44a, 56b, 57a, 70b, 72b, 113b, 114b, 120a
- (z Potnštejna) Žampach Zdeněk, hrabě, na hrabství Hodoníně, Vinarech, cis. rada, komorník a nařízený nejvyšší — 3a, 3b, 4a, 4b, 5a, 5b, 110a, 110b, 111a,
- z Pozdětína Skříčkovský Bernart, bratr Jetřichův — 56a, 56b
- z Pozdětína Skříčkovský Jetřich, bratr Bernartův — 56a, 57a
- z Pranzova Seydlová Benigna — 111b, 112a
- Preyner Filip Frydrych, arciděkan olomoucký, přisedící manského soudu bisk. olomouckého — 01a
- Preynarová Marie Barbora, vd. Teyvlová z Gunderstorfu — 37a
- z Prusinovic Podstatská Anna, vd. Sedlnická z Choltic, zemřelá 1639 — 20b, 21a, 21b, 22a, 22b, 23a, 113a, 114a
- z Prusinovic Podstatský Jan Štastný na Potštátě, Liptáni a Bartošovicích, cis. rada, nejvyšší písař zemský markr. Mor., zemřelý 1635; kupní smlouvou dat. na frýdeckém zámku 24. 5. 1625 prodává Bartošovice

- Alžbětě Kateřině Žampachové z Potnštejna za 38 000 zl. slez. Ta však smlouvu nedodržela, a proto mu k jeho velké škodě odňat Potštát — 5a, 8b, 10a, 29a, 83b, 85a
- z Prusinovic Podstatský Kryštof Karel na Veselíčku, Zbo-
rovicích, Staré Vsi a Velikých Lesinkách, cí. rada,
nejvyšší hofrychtýř markr. Mor., rada kardinála a
knížete z Ditrichštejna, přisedící manského soudu
bisk. olomouckého — 01a, 1a, 3a, 5a, 18a, 19a, 19b,
20a, 23b, 33a, 35a, 39a, 41a, 41b, 42a, 42b, 47a,
47b, 48b, 56b, 58a, 65a, 65b, 69b, 71b, 80a, 80b,
81b, 82a, 97a, 97b, 98a, 99a, 115a
- z Prusinovic Podstatský Tas Václav na Čekyni, komor-
ník práva menšího zemského v kraji olomouckém,
m. Anna Janaurová ze Strachnova — 8b, 13a
- z Předmostí Půhončí Martin na Skaličce a Líšně, rada
a regent kardinála a knížete z Ditrichštejna — 27b,
29a, 34b, 35b
- ze Ptení Lhotský Jan Jetřich na Zlámaném Újezdě, mís-
todržící úřadu nejvyššího písařství markr. Mor. —
29b, 30a, 84b, 85a
- z Rataj Rohr Karel na dědičném dvoře na předměstí
opavském, zemřelý — 84b, 104b
- z Redern Jan Mořic, sv. pán, v Rostkově, Chrapkovicích,
na Otmutě, Obrovici, Stradouni a Kunvaldě, cí. s.
komorník — 45a
- z Roseče (Rozseče) Martinkovský Kryštof starší na
Troubkách, rada kardinála a knížete z Ditrichštejna,
přisedící manského soudu bisk. olomouckého — 1a,
2a, 8b, 10a, 12b, 13b, 29b, 30a, 57a, 97b, 98a, 98b,
99a, 102a, 115a
- z Roseče Martinkovský Zikmund, zemřelý — 13a
- z Rottalu Jan, sv. pán, na Napajedlích a hradě Kvasi-
cích, dědičný stříbrkomorník knížete štyrského, cí. s.
rada a komorník, od roku 1635 hofrychtýř manské-
ho soudu bisk. olomouckého — 17a, 114b, 115b
- z Rottalu Ondřej (Andreáš), sv. pán, na Napajedlích,
roku 1625 mladší a nedilný bratr Janův — 17a
- z Rozenthalu Log Ditrich v městě Opavě — 91a
- z Roztropic Borynský Stanislav — 24b
- z Rožmitálu a Blatné Lev Zdeněk František na Blansku,
Doubravici, Skaličce, Žeranovicích a manství v Če-
chovicích, cí. rada a komorník, hofrychtýř manské-
ho soudu bisk. olomouckého do r. 1635, nejvyšší
komorník kardinála a knížete z Ditrichštejna —
01a, 11b, 12b, 13b, 14a, 14b, 36a, 36b, 37a, 64a,
95b, 105b, 112b, velmi často pouze jako p. hofrych-
týř nejmenován
- z Rybenska Humpolecký Osovec Petr Pavel na Osovém
— 14a
- z Ryglie Nejmon Jan — 106a, 106b
- z Rychmburka Přepyský Jan Jiří na Vinarech, zemřelý,
bratr Jindřicha Václava — 97b, 98a, 98b, 99a, 106a,
107a, 107b, 108a, 108b, 109a, 110a, 111a, 111b
- z Rychmburka Přepyský Jindřich Václav na Lutopec-
nech, rada kardinála a knížete z Ditrichštejna, při-
sedící manského soudu bisk. olomouckého, zemře-
lý 1640, bratr + Jana Jiřího — 01a, 5a, 5b, 23b, 33b,
34a, 49a, 97b, 98a, 99a, 106a, 106b, 107a, 107b, 108a,
108b, 109a, 109b, 110b, 111a, 111b, 115a, 125a
- z Rychmburka Přepyský Zdeněk — 19a, 20a, 45b
- Rynholcová Anna, poddaná ze Slavkova — 62a, 62b
- Rynholec Jan, poddaný ze Slavkova — 62a
- ze Salmu a Neuburku nad Innem Julius, hrabě, na To-
vačově a Lobodících, cí. rada a komorník, rada a
nejvyšší lovčí kardinála a knížete z Ditrichštejna,
bratr Karla a Vejkarta — 5b, 10a, 18b, 19b, 33b,
39b, 40a, 40b, 57b, 87b
- ze Salmu a Neuburku nad Innem Karel, hrabě, bratr
Julia a Vejkarta — 39b
- ze Salmu a Neuburku nad Innem Vejkart, hrabě, bratr
Julia a Karla — 39b
- ze Salmu a Neuburku nad Innem Vejkart na Tovačo-
vě, zemřelý — 39b
- ze Sezemíc Žeranovský Jan Jaroslav, m. + Anna Krč-
mová z Koněpas — 100a, 100b, 101a, 101b, 102a, 103a
- ze Simbsdorfu Štolc Jan Hendrych onen čas v městě
Olomouci — 48a
- Sitč Gothard (predikát neuveden — snad z Polské Jag-
ly) — 25a
- ze Skorkova (z Korkova) Košembor Jan na svob. dvo-
ře ve vsi Hněvošicích — 86a, 88b, 90a, 91b
- ze Slavíkovice Slavíkovce Bohuslav, zemřelý — 27b
- ze Strachnova Janaur Bernart — 13a
- ze Strachnova Janaur Jan Bohuslav — 13a
- ze Strachnova Janaur Jan mladší, sirotek po Václavo-
vi — 13a
- ze Strachnova Janaur Václav, zemřelý, otec Jana mladší-
ho — 13a
- ze Strachnova Janaurová Anna, m. Tas Václav Podstat-
ský z Prusinovic — 12b, 13b
- ze Střelice Winkler Jan Tomáš, m. Bohunka Kravařská
ze Šlevic, ovd. Opršalová z Jetřichovic — 23a, 23b,
24a, 57b, 58a
- ze Sudic Jakartovská Apolonie, roz. Bartodějská z
Bartoděj — 27a
- ze Sudic Jakartovský Jan starší, na domě v městě Uh.
Brodě, na Želči a Březolupech, komorník menšího
práva zemského kraje olomouckého, písař menšího
práva zemského kraje olomouckého a manského
soudu bisk. olomouckého, rada kardinála a knížete
z Ditrichštejna — 64a, 95b, 105b, 111b, 112a, 112b,
115b, 120a
- ze Světošovic Labecký Jan Prokop na svob. dvoře ve
vsi Ústí, zemřelý, 1. manžel Estery z Hartunkova
— 19a, 19b, 20a, 20b
- ze Šarova Šarovcová Kateřina, vd. Nedělkovská z Ne-
dělků, na domě v městě Hradišti — 66a, 66b, 99a
- ze Šensperku Kratzer Šimon na Račicích, Vel. Němči-
cích, na dvoře ve Strážovicích, cí. rada a rada
kardinála a knížete z Ditrichštejna, přisedící man-
ského soudu bisk. olomouckého — 01a, 5a, 10a, 19a,
19b, 25b, 35a, 58a, 115a
- ze Šerinu Malého Šereni Gabriel — 41a, 115a
- ze Šlejnic Šlejnic Ladislav, zemřelý 1635 — 96a, 96b
- ze Šlejnic Šlejnic Rudolf, sv. pán, na Šluknově a Tol-
lenštejně, zemřelý 1631, m. Polixina Streinová ze
Švarcenavy — 13b, 14a, 14b
- ze Šlevic Kravařská Bohunka, ovd. Opršalová z Jet-
řichovic, 2. manžel Jan Tomáš Winkler ze Stře-
lic — 23a, 23b, 24a, 57b, 93b, 94b
- ze Štírn Štírnská Anna, vd. Laryšová z Načeslavic na
svob. dvoře při městě Hranicích, zřejmě její man-
žel Jindřich, sestra Jiřího, Kateřiny, Lidmily a Sta-
nislava, dcera + Kateřiny Pillarové z Pilhu — 116a,
117a
- ze Štírn Štírnská Kateřina, vd. Vanecká z Jemničky na
Porubě, sestra Anny, Jiřího, Lidmily a Stanislava,
dcera + Kateřiny Pillarové z Pilhu — 116a, 117a
- ze Štírn Štírnská Kateřina, roz. Pillarová z Pilhu na
Bravanticích, zemřelá, matka Anny, Jiřího, Kateřiny,
Lidmily a Stanislava — 116b, 117b

ze Štírn Štírnská Lidmila, vd. Rottmberková z Ketře a Drslavě, roku 1636 již vdova, sestra Anny, Jiřího, Kateřiny a Stanislava, dcera + Kateřiny Pillarové z Pilhu — 30b, 31a, 31b, 116a, 117a

ze Štírn Štírnský Jan mladší — 84b

ze Štírn Štírnský Jiří na Zbyslavicích, bratr Anny, Kateřiny, Lidmily a Stanislava, syn + Kateřiny Pillarové z Pilhu — 116a, 117a

ze Štírn Štírnský Stanislav, bratr Anny, Jiřího, Kateřiny, Lidmily, syn + Kateřiny Pillarové z Pilhu — 116a, 117a

Štíromons Jiřík, měšťan brněnský — 96a, 97a

ze Švarcenavy Streinová Polixina, m. Rudolf Šlejnic sv. pán ze Šlejnic — 13b, 14b

z Tamfaldů Tamfald David, bratr Jana staršího II. — 33a, 33b, 39a, 39b

z Tamfaldů Tamfald Jan mladší, syn + Jana staršího I. — 33a, 33b

z Tamfaldů Tamfald Jan starší I., zemřelý, otec Jana mladšího — 33a, 33b

z Tamfaldů Tamfald Jan starší II., bratr Davidův — 33a, 39a

z Tarolu Tarol Ludvík, rada kardinála a knížete z Ditrichštejna — 104a, 110b

z Tfeffenbachu Zikmund, sv. pán — 107b, 108a

z Tvardavů Tvardava Jan Kryštof na svob. dvoře na předměstí opavském, m. Šťastná Mošovská z Moravičína — 25b, 26a, 53b, 54a

z Tworkova a Kravař Hýnek Václav, syn Pertoltův — 86b, 88a, 90a, 91b, 105a

z Tworkova a Kravař Pertolt na Raduni, Suchých Lazcích, svob. domě v městě Olomouci, rada kardinála a knížete z Ditrichštejna, rada knížete opavského a krnovského, otec Hynka Václava — 86a, 87a, 87b, 88b, 89a, 90b, 92a, 104a, 105a

Unčovský Matyáš, měšťan z Hradiště — 27b

z Vacínova Michna Pavel, cí. rada — 7b

z Valdštejna Adam na Hrádku nad Sázavou, Lovosicích, Židlochovicích a Doubravici, cí. tajný rada a komorník, nejvyšší purkrabí král. Českého — 36b, 37a

ze Vchynic a Tetova Vchynský Jan Oktavián na Blansku a Zásmucích, komorník uherského krále — 7a, 8a, 11a

z Voštic Lichnovský Jindřich — 120a

z Vrbna Bruntálská Anna na novém dvoře ve Staré Vsi, m. Ctibor Syrakovský z Pěrkova — 65a

z Vrbna Bruntálský Jan starší na Frýdku a Nelhubli, zemřelý, m. Kateřina Alžběta Sedlnická z Choltic, její 2. m. Karel Zdeněk Žampach z Potnštejna, sirotci po 1. manželovi — 69b, 71b

z Vrbna Bruntálský Václav, hrabě na hradě Fulneku a Paskově, cí. rada a komorník — 124a, 125a

z Woppinku Woppinker Šebestján na Babicích — 49b, 50a, 50b, 51a, 93a, 94a, 95a

ze Zahrádek Zahrádecký Jindřich na Jemnici, Krhově, Hobzí, zemřelý — 12a

ze Zástřizl Bernart, mocný otcovský poručník Milotův — 41b

ze Zástřizl Milota na hradě Buchlově a Žeravicích, cí. truksas, jeho matka Alžběta Kotvrdovská z Olešničky — 41a, 41b, 42a, 42b

ze Zástřizl Strážovský Bohuš, bratr Karlův a Zdeňkův, syn Petrův, synovec Zikmundův — 117b

ze Zástřizl Strážovský Karel na svob. mlýně v Boršově, bratr Bohušův a Zdeňkův, syn Petrův, synovec Zikmundův — 117b, 118b

ze Zástřizl Strážovský Petr, zemřelý, otec Bohuše, Karla a Zdeňka, bratr Zikmundův — 13a, 118a

ze Zástřizl Strážovský Zdeněk, bratr Bohušův a Karlův, syn Petrův, synovec Zikmundův — 117b

ze Zástřizl Strážovský Zikmund, zemřelý, bratr Petrův, strýc Bohuše, Karla a Zdeňka, — 118a

ze Žerotína Anna, roz. Hoffmannová z Grünpichlu a Střechova, na Hustopečích a Thumačově — 17a

ze Žerotína Baltazar (též Balcar) na Meziříčí, cí. rada a komorník, rada a komorník kardinála a knížete z Ditrichštejna, přisedící manského soudu bisk. olomouckého, v termínu soudu 3. prosince 1635 „...pro zlost cesty ze Slízka že přijeti postačiti nemohl omluviti se jest ráčil.“ — 01a, 25b, 33a, 57a, 115a, 120a

ze Žerotína Jan Jetřich mladší na Strážnici, zemřelý 1629 — 12a, 17a

ze Žerotína Kašpar Melichar na Nových Dvořích a Pouzdřanech, cí. rada a komorník — 12a

ze Žerotína Marie Magdalena, zemřelá, vd. Haugvicová z Biskupic, na Ořechovém a Polichně — 24a, 24b, 27b